कालातीत संसार

समयभन्दा पर, भ्रमभन्दा पर

बापूजी दशरथभाई पटेल

२ करोड+ सब्स्क्राइबर, बढ़दै...

कालातीत संसार

समयभन्दा पर, भ्रमभन्दा पर

बापूजीको दिव्य दृष्टिबाट

प्रकट भएको कालातीत संसार

बापूजी दशरथभाई पटेलको शिक्षामा आधारित

बापूजी दशरथभाई पटेल

विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

(Timeless World: Beyond Time, Beyond Illusion — नेपाली संस्करण)

प्रकाशक

विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

अहमदाबाद आश्रमको ठेगाना

Vishwa Parivartak Ishwariya Vidhyalay c/o Paramshanti Bhawan Chenpur, Near Chenpur Bus Stand New Ranip Road Ahmedabad, Gujarat – 382470

सर्वाधिकार © २०२६ विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय सर्वाधिकार सुरक्षित। अनुमतिबिना यसको कुनै पनि भाग छाप्न वा नक्कल गर्न पाइने छैन।

"ज्ञान दान महा दान"

(ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो)

सबैसँग जति सकिन्छ त्यति बाँड्नुहोस्।

— बापूजी दशरथभाई पटेल

अस्वीकरण / सामग्रीको स्रोत

यो पुस्तक बापूजी दशरथभाई पटेलका आध्यात्मिक प्रवचनहरूबाट प्रेरित भएर विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालयको परमशान्ति टोलीले आफैं जम्मा गरेको, सम्पादन गरेको र प्रकाशन गरेको हो। कुन कुरा राख्ने, कसरी बुझाउने, कुन शब्द छान्ने र कसरी प्रस्तुत गर्ने — यी सबै कुरा पूरै परमशान्ति टोलीको काम र जिम्मेवारी हो। बापूजीले यो पुस्तक आफैं लेख्नुभएको, जाँच्नुभएको वा स्वीकृत गर्नुभएको छैन, र यसभित्रका कुराहरूको सम्पादकीय, कानुनी वा प्रकाशकीय जिम्मेवारी उहाँको छैन।

AI को प्रयोग: यस पुस्तकको आध्यात्मिक सार AI ले बनाएको होइन। AI उपकरणहरू व्याकरण मिलाउन, कुरा स्पष्ट पार्न र ढाँचा मिलाउन मात्र प्रयोग गरिएका हुन्। सम्पादनको पूरा जिम्मेवारी परमशान्ति टोलीको हो।

कानुनी अस्वीकरण: यी कुराहरू केवल आध्यात्मिक र जानकारीका लागि, असल नियतले बाँडिएका हुन्। यी चिकित्सकीय, कानुनी, आर्थिक वा मनोवैज्ञानिक सल्लाह होइनन्। यसलाई कसरी बुझ्ने र यसअनुसार के गर्ने भन्ने कुराको पूरा जिम्मेवारी पाठक आफैंको हुनेछ। यस पुस्तकको प्रयोगबाट हुने कुनै पनि परिणामका लागि बापूजी, परमशान्ति टोली वा विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय कोही पनि जिम्मेवार हुने छैनन्।

सबै आस्थाप्रति सम्मान: यो पुस्तक केवल आध्यात्मिक उन्नतिका लागि हो। यो कुनै पनि धर्म, आस्था, जात, समुदाय, देश, सरकार, लिङ्ग, वंश, परम्परा, संस्था वा व्यक्ति — जीवित वा बितिसकेका — का विरुद्ध लेखिएको होइन, न त तिनको आलोचना गर्ने वा तिनलाई चोट पुऱ्याउने उद्देश्य राख्छ। सबै मार्ग र आस्थाहरूको गहिरो सम्मान गरिन्छ।

कुनै सम्बन्ध छैन: यो पुस्तक विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय (परमशान्ति) ले आफैं प्रकाशित गरेको हो। यो अरू कुनै पनि संस्था वा निकायसँग जोडिएको छैन, तिनको समर्थन पाएको छैन, न त तिनको प्रतिनिधित्व नै गर्छ।

~ परम शान्ति ~

बापूजीको परिचय

बापूजी (पूरा नाम: बापूजी दशरथभाई पटेल, जसलाई युवा पुस्ताले मायाले "दादाजी" पनि भन्छन्) को जन्म सन् १९५६ मा गुजरातको मेहसाणा जिल्लाको अखज नामक सानो गाउँमा भएको थियो। तर उहाँको बाल्यकाल मेहसाणा जिल्लाकै अम्बासन नामक अर्को गाउँमा बित्यो।

जीवनको सुरुको कालमा उहाँ धेरै सफल वकिल हुनुहुन्थ्यो। पछि उहाँले आफ्नो जीवन परम आध्यात्मिक सत्यलाई आफैं अनुभव गर्न र मानिसहरूको भलाइका लागि यो दिव्य ज्ञान अगाडि ल्याउनमा लगाउनुभयो। आज यो परम ज्ञान सच्चा साधकहरूका लागि आफ्नो अन्तिम गन्तव्यसम्म पुग्ने बाटो देखाउने बत्ती बनेको छ। पृथ्वीका आत्माहरूलाई आफ्नो मूल घर फर्कने बाटो देखाउने यो परम आध्यात्मिक ज्ञान अहिलेको समयमा आउनु नै सबैभन्दा ठूलो दिव्य शक्तिको आशीर्वाद हो।

धेरै गरिब परिवारमा हुर्केर र कठिन परिस्थितिहरू झेल्दाझेल्दै पनि बापूजीमा यो दुःख र पीडाले भरिएको संसारलाई अझ राम्रो ठाउँ बनाउने गहिरो चाहना थियो। छ वर्षको सानै उमेरमा उहाँले बारम्बार ईश्वरलाई सोध्नुभयो — मानिसहरूको दुःख देखेर पनि ईश्वर किन चुप बस्नुहुन्छ? मानव दुःखको अन्त्य गर्ने यही बलियो चाहनाले नै उहाँलाई जीवनको पछिल्लो चरणमा आध्यात्मिकताको सबैभन्दा माथिल्लो स्तरमा पुऱ्यायो।

बाल्यकालमै बापूजी आफ्नो सुख–सुविधाको वास्ता नगरी घण्टौंसम्म खेतमा एक्लै बस्नुहुन्थ्यो। गरिबीका कारण उहाँ जुत्ता–चप्पलबिना खाली खुट्टा हिँड्नुहुन्थ्यो र प्रायः काँडाले घोचिनुहुन्थ्यो। धेरैपटक उहाँ खेतमा अबेरसम्म बस्नुहुन्थ्यो र घर फर्कने बाटोमा सूक्ष्म जगतका (आँखाले नदेखिने संसारका) जीवहरूसँग भेट हुन्थ्यो। यी अनुभवहरूले सूक्ष्म जगतका आत्माहरूसँग कुरा गर्ने उहाँको रुचि जगाए।

बापूजी सानै उमेरदेखि साहसी हुनुहुन्थ्यो, र यही साहसले उहाँलाई धेरै अप्ठ्याराहरू पार गर्न मद्दत गऱ्यो। चार्टर्ड एकाउन्टेन्सी (CA) को पढाइसँगसँगै उहाँले आफ्नो खर्च चलाउन

ट्युसन कक्षाहरू पढाउनुभयो। पछि उहाँले कानुनमा स्नातक (LLB) पूरा गर्नुभयो र अहमदाबादका एक प्रसिद्ध वकिल बन्नुभयो।

सन् १९९७ मा उहाँले दुःख र अव्यवस्थाले भरिएको यस मृत्युलोकलाई अमरत्वको शाश्वत दिव्य संसारमा बदल्ने मिसनका साथ अहमदाबादको चेनपुरमा विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय नामक आध्यात्मिक संस्था खोल्नुभयो। "माँ" भनेर प्रेमले चिनिने श्रीमती सुषमा टण्डनले यस महान् दिव्य मिसनमा बापूजीसँगै काम गर्नुभयो।

यस मिसनलाई पूरा गर्न बापूजीले आफ्नो सबै साधन र सम्पत्ति यही दिव्य उद्देश्यमा लगाएर नथाकी मेहनत गर्नुभयो। त्यस बेला उहाँ आराम नगरी लगातार १८ घण्टासम्म आध्यात्मिक प्रवचन दिनुहुन्थ्यो। यी प्रवचनहरूमा उहाँले दिव्य ज्ञानका सबैभन्दा माथिल्ला तहहरू बुझाउनुभयो — जुन उहाँले अतिचेतन अवस्थामा (साधारण चेतनाभन्दा माथिको अवस्थामा) गहिरो ध्यान र दिव्य दृष्टिबाट आफैं देख्नुभएको र अनुभव गर्नुभएको थियो। यो ज्ञान साधारण मानव मनको कल्पनाभन्दा धेरै पर छ।

बापूजीका शिक्षाहरूमा धेरै विषय समेटिएका छन् — विभिन्न तहका दिव्य सिर्जनहारहरूका प्रकारहरू; हाम्रो सौरमण्डल, आकाशगंगा र युनिभर्स कसरी बने; र सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण — मल्टिभर्स र त्यसभन्दा परका सत्यहरूको अलौकिक ज्ञान। उहाँको ज्ञान धेरै गहिरो छ र यो "बेहदका आत्माहरू" भनिने उच्च स्तरका साधकहरूका लागि हो। बापूजीका अनुसार यी बेहदका आत्माहरूले नै यस मृत्युलोकलाई शाश्वत दिव्य लोकमा बदल्ने मुख्य भूमिका खेल्नेछन्।

हाल बापूजी लामो समयसम्म गहिरो ध्यान र समाधिमा लीन रहनुहुन्छ। उहाँ अतिचेतन अवस्थामा आफ्नो अलौकिक मिसनमा लगातार लीन रहनुभएकाले कसैसँग भेट्नुहुन्न।

विषयसूची

प्रकाशक **3**
अस्वीकरण / सामग्रीको स्रोत **4**
बापूजीको परिचय **5**
प्रस्तावना **8**

— मुख्य पुस्तक —

अध्याय १ — समयको प्रश्न 9
अध्याय २ — समय किन भ्रम हो 11
अध्याय ३ — पाँच तत्त्व र मृत्युलोक 14
अध्याय ४ — सृष्टिका तह र तिनको समय 16
अध्याय ५ — प्रलयको ब्रह्माण्डीय भर्याङ 19
अध्याय ६ — फरक–फरक धर्मले समयलाई कसरी बाँधे 23
अध्याय ७ — आत्माले आफ्नो समय बदल्न सक्छ 27
अध्याय ८ — कलाको शक्ति 31
अध्याय ९ — दिव्य दृष्टिमा देखिएको कालातीत संसार 34
अध्याय १० — सर्वशक्तिमान र घर फर्कने बाटो 39
अध्याय ११ — जीवबाट शिवसम्म: आत्माको यात्रा 43

— समापन खण्डहरू —

बापूजीका अनमोल वचनहरू **47**
शब्दावली **52**
आगामी चलचित्र **60**
हामीसँग जोडिनुहोस् **61**
परमशान्ति पुस्तक पुस्तकालय **63**
परमशान्ति पुस्तक शृंखला **67**

प्रस्तावना

यो पुस्तक बापूजी दशरथभाई पटेलले बताउनुभएको दिव्य ज्ञानको एउटा नम्र भेटी हो। यो ज्ञान अहिलेसम्म सोधिएका सबैभन्दा गहिरा आध्यात्मिक प्रश्नहरूमध्ये एउटाबारे हो — समयबारेको प्रश्न।

आत्मा तल ओर्लिएको क्षणदेखि नै घडीमा बाँधिन्छ। दिन र रात, महिना र वर्ष, जवानी र बुढेसकाल — यी सबै कुरा हुन्छन्, किनकि हामी बस्ने संसार जन्म र विसर्जनको संसार हो। तर बापूजी एउटा यस्तो रहस्य प्रकट गर्नुहुन्छ, जुन कुनै पनि शास्त्रमा लेखिएको छैन: यो संसारभन्दा पर पनि संसारहरू छन् — विशाल मल्टिभर्सहरू, जहाँ समय हुँदैन, जहाँ आत्मा कहिल्यै बाँधिँदैन, र जहाँ कहिल्यै कुनै विसर्जन हुँदैन। यिनै कालातीत संसारहरू हुन्।

यस पुस्तकको उद्देश्य सरल छ। यसको उद्देश्य हो — बापूजीले आफ्ना प्रवचनहरूमा दिनुभएको ठ्याक्कै त्यही ज्ञान स्पष्ट र कोमल भाषामा सच्चा साधकको अगाडि राख्नु। केही पनि थपिएको छैन। कुनै कुरालाई नयाँ रूप दिइएको छैन। बोलीको लयलाई मात्र नरम पारेर पुस्तकको लयमा ल्याइएको छ, ताकि हरेक शिक्षा शान्त भएर पढ्न, गहिरोसँग मनमा बसाउन र हृदयमा बोकेर हिँड्न सकियोस्।

यो ज्ञानले पाठकमा जे सधैं रहन्छ, त्यसतिर फर्कने चाहना जगाओस्। एक पटक बुझिसकेपछि आत्मालाई मृत्युलोकमा सन्तोष नलागोस्, बरु त्यसले सर्वशक्तिमान (Almighty Authority) तिरको आफ्नो मौन भित्री यात्रा सुरु गरोस् — जो सारा सृष्टिको परम स्रोत हुनुहुन्छ, र जसको धाम समयको पहुँचभन्दा धेरै पर, बेहद की कला का परमधाममा छ।

"ज्ञान दान महा दान"

(ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो)

सबैसँग जति सकिन्छ त्यति बाँड्नुहोस्। — बापूजी दशरथभाई पटेल

अध्याय

१

समयको प्रश्न

के पूरै अनन्त सृष्टिमा कुनै यस्तो ठाउँ छ, जहाँ समय छँदै छैन?

जुन क्षणदेखि मानिसले आफूलाई चिन्न थाल्छ, त्यही क्षणदेखि उसले समयलाई पनि चिन्न थाल्छ। सूर्य उदाउँछ, सूर्य अस्ताउँछ। एउटा दिन बित्छ। एउटा ऋतु फेरिन्छ। शरीर बढ्छ, बूढो हुन्छ, र एक दिन रहँदैन। सबै कुरालाई अगाडि बगाएर लैजाने समयको यो चुपचाप बगिरहने नदीबाट पृथ्वीको कुनै पनि कुरा उम्कन सक्ने देखिँदैन।

आधुनिक विज्ञान भन्छ, समय कसैको नियन्त्रणमा छैन। वैज्ञानिकहरू भन्छन्, समय आफैं बगिरहन्छ। यसलाई बाँध्न सकिँदैन। यसलाई समाप्त सकिँदैन। यो कसैले रोक्न नसक्ने शक्ति हो, जुन हामी चाहौं वा नचाहौं, अगाडि बढिरहन्छ।

तैपनि प्राचीन शास्त्रहरूबाट — वेदबाट, सनातन धर्मका शास्त्रहरूबाट — एउटा एकदमै फरक आवाज हामीसम्म आइपुगेको छ। यो आवाजले बिस्तारै एउटा अचम्मको कुरा भन्छ। यसले बिस्तारै भन्छ — समय आफैं भ्रम हो। जगत मिथ्या, शास्त्रहरू भन्छन् — यो संसार एउटा कल्पना हो, एउटा छल हो, बाहिरी देखावटको एउटा ठूलो तमासा हो।

पृथ्वीमा आएका हरेक धर्मले आफ्नै तरिकाले समयलाई बाँध्ने प्रयास गरेको छ। हरेक धर्मले आफ्नै ढंगले समयको अन्त्यको भविष्यवाणी गरेको छ। कोही भन्छन्, समय कुनै खास शताब्दीमा सकिन्छ। कोही भन्छन्, समय कुनै निश्चित युगपछि सकिन्छ। कोही

परिवर्तनको अन्तिम दिनको कुरा गर्छन्। हरेक धर्मले यो अनौठो नदीको वरिपरि आफ्नै रेखा कोरेर भनेको छ, “यसभन्दा पर समय अब बग्दैन।”

तर यसले एउटा गहिरो प्रश्न उठाउँछ — यस्तो प्रश्न, जसको सामना हरेक सच्चा साधकले कुनै न कुनै दिन गर्नैपर्छ:

यदि समय साँचो हो भने, यसलाई किन भ्रम भनिन्छ?

अनि यदि समय साँच्चै भ्रम हो भने, यसको पछाडिको वास्तविकता के हो? समय कहाँबाट आउँछ? यो कहाँ सकिन्छ? के पूरै अनन्त सृष्टिमा कुनै यस्तो ठाउँ छ, जहाँ समय छँदै छैन?

बापूजी दशरथभाई पटेलले आफ्नो दिव्य दृष्टिबाट — भित्री दृष्टिबाट — यी प्रश्नहरूको जवाफ यति स्पष्टसँग दिनुभएको छ, जति स्पष्टसँग अरू कतै दिइएको छैन। यो पुस्तकको आधार बनेका प्रवचनहरूमा बापूजी समयको साँचो स्वरूपबाट पर्दा उठाउनुहुन्छ, र एउटा ठूलो रहस्य प्रकट गर्नुहुन्छ: यो संसारभन्दा पर पनि संसारहरू छन् — विशाल मल्टिभर्सहरू — जहाँ समय कहिल्यै जन्मेकै छैन, जहाँ कहिल्यै विसर्जन भएकै छैन, र जहाँ आत्मा परम शान्तिको अवस्थामा रहन्छ।

यो पुस्तक त्यही ज्ञानलाई सकेसम्म शान्त र सरल रूपमा साधकसामु राख्ने एउटा नम्र प्रयास हो। आउँदा अध्यायहरूमा हामी बिस्तारै, एक–एक पाइला गर्दै, बापूजीले प्रकट गर्नुभएका कुराहरूको बाटो हिँड्नेछौं। हामी समयलाई किन भ्रम भनिन्छ भन्ने हेर्नेछौं। समय कहाँ छ र कहाँ छैन, हामी हेर्नेछौं। आत्मा आफैं कसरी समयभन्दा माथि उठ्न सक्छ, कालातीत बन्न सक्छ, र अन्त्यमा बेहद की कला का परमधाममा — सर्वशक्तिमानको परमधाममा — फर्कन सक्छ, हामी हेर्नेछौं।

सुरु गरौं।

अध्याय

२

समय किन भ्रम हो

समय परिवर्तनबाट जन्मन्छ ।

समय मानिसले बनाएको घडीले नापिन्छ

बुझ्नुपर्ने पहिलो कुरा एकदमै सरल छ। हामीले पृथ्वीमा मान्ने समय — घण्टा, मिनेट, सेकेन्ड — घडीले नापिन्छ। अनि घडी मानिसले बनाएको हो।

ध्यान दिएर हेर्ने हो भने, यो पृथ्वीमा समय एकनासको पनि छैन भन्ने हामी देख्छौं। अमेरिकामा यो फरक छ। बेलायतमा यो फरक छ। भारतमा यो फरक छ। पृथ्वीभरि कोरिएका रेखाहरूले — देशान्तर रेखाहरूले — हरेक देशको स्थानीय समय तय गर्छन्। मानिसले बनाएका यिनै विभाजनको आधारमा हरेक देश आफ्नै समयमा चल्छ।

यदि समय साँच्चै एउटै र अटल हुन्थ्यो भने, त्यो जताततै एउटै हुन्थ्यो। तर पृथ्वीमै यति धेरै फरक छ, कि हरेक क्षेत्र आफ्नै नापमा चल्छ। हामीले यहाँ अनुभव गर्ने समय अन्तिम वास्तविकता होइन, मानिसले बनाएको एउटा व्यवस्था मात्र हो भन्ने कुराको पहिलो संकेत यही एउटा कुराले दिन्छ।

> "घड़ी तो मनुष्य ने बनायी है।"
>
> *"अर्थ: घडी त मानिसले बनाएको हो।"*
>
> — बापूजी

पाँच तत्त्वको संसार माया हो

हाम्रो पृथ्वी पाँच तत्त्वले बनेको छ — पृथ्वी, जल, अग्नि, वायु र आकाश। यो एउटा भौतिक संसार हो, जसलाई शास्त्रहरूले स्थूल भन्छन् — बाक्लो पदार्थले बनेको, आँखाले देखिने खस्रो संसार। अनि प्राचीन शास्त्रहरूले ठ्याक्कै यही संसारबारे भनेका छन्:

जगत मिथ्या।

संसार भ्रम हो। पाँच तत्त्वको यो संसारलाई माया भनिन्छ, किनकि यसमा भएका सबै कुरा नाश हुने हुन्। यहाँ केही पनि सधैं रहँदैन। शरीर जन्मन्छन्, शरीर मर्छन्। पहाड उठ्छन्, पहाड ढल्छन्। नदी बन्छन्, नदी सुक्छन्। पृथ्वी आफैंको आकार पनि बदलिन्छ — सुरुका युगहरूमा यो ठूलो थियो, र समयसँगै बिस्तारै सानो हुँदै आएको छ।

यो संसार मृत्युलोक हो। यो अमरलोक — अमर संसार — होइन। जहाँ जन्म हुन्छ, त्यहाँ अन्त्यमा मृत्यु हुनैपर्छ। जहाँ सृजन हुन्छ, त्यहाँ अन्त्यमा विसर्जन हुनैपर्छ।

समय परिवर्तनबाट जन्मन्छ

अब समय साँच्चै कहाँबाट आउँछ, ध्यान दिएर बुझौं। जहाँ दिन र रात हुन्छ, जहाँ परिवर्तन हुन्छ, जहाँ कुनै कुरा बन्छ र पछि हराएर जान्छ, त्यहाँ समय जन्मन्छ।

पृथ्वीमा हामीले समयलाई धेरै तरिकाले बाँधेका छौं। हामीले समयलाई दिन र रातमा बाँधेका छौं। हामीले समयलाई महिनामा बाँधेका छौं। हामीले समयलाई वर्षमा बाँधेका छौं। पृथ्वी आफैं घुमिरहने भएकाले समय पनि त्यससँगै बगिरहन्छ। पृथ्वी घुम्छ, सूर्य देखिन्छ र हराउँछ, र यही चालबाट हामी आफ्नो जीवनको पात्रो बनाउँछौं।

तर पृथ्वी आफैं बदलिइरहने कुरा हो। चार युगमा — सत्ययुग, त्रेतायुग, द्वापरयुग र कलियुगमा — एउटा दिनको लम्बाइ नै थोरै–थोरै फेरिन्छ। वातावरण बदलिन्छ। पाँच

तत्त्वको गुण बदलिन्छ। तत्त्वहरू सतोप्रधानबाट — आफ्नो शुद्ध अवस्थाबाट — बिस्तारै तल झर्दै सतो–रजो र रजो–तमो हुँदै अन्त्यमा तमोप्रधानमा, अर्थात् सबैभन्दा अँध्यारो अवस्थामा, पुग्छन्।

मानिसको आयु पनि एक युगदेखि अर्को युगमा बदलिन्छ। मानिसको शरीरसमेत — यसको उचाइ, यसको रूप, यसको जीवन–शक्ति — हरेक युगसँगै फेरिन्छ।

> **"जो चीज़ एक तरह अवस्था नहीं है, परिवर्तनशील है, वो सब माया है।"**
>
> *"अर्थ: जुन कुरा एउटै अवस्थामा रहँदैन, जुन कुरा बदलिइरहन्छ — ती सबै माया हुन्।"*
>
> — बापूजी

जहाँ विसर्जन छ, त्यहाँ समय छ

यसले हामीलाई मूल कुरामा पुऱ्याउँछ। बापूजी एउटा एकदमै स्पष्ट सिद्धान्त दिनुहुन्छ:

जहाँ सृजन र विसर्जन हुन्छ, त्यहाँ समय हुन्छ। जहाँ विसर्जन हुँदैन, त्यहाँ समय हुँदैन।

यो एउटै सिद्धान्तले पूरै रहस्य खोलिदिन्छ। समय सृष्टिमा तैरिरहेको कुनै छुट्टै पदार्थ होइन। समय परिवर्तनबाट जन्मन्छ। समय विनाशबाट जन्मन्छ। जहाँ कुराहरू सिर्जना हुँदै र फेरि नष्ट हुँदै छन्, त्यहाँ समय अवश्य हुन्छ। अनि जहाँ कुराहरू सधैं एउटै अवस्थामा रहन्छन् — जहाँ न केही सिर्जना हुन्छ, न केही नष्ट हुन्छ — त्यहाँ समय रहन सक्दैन।

यसैकारण शास्त्रहरूले यो संसारलाई माया, भ्रम, झुट भन्छन्। किनकि जे नाश हुने हो, त्यो आफ्नो स्वभावले नै साँचो होइन। यो बितेर जाने एउटा तमासा हो। यो एक दिन हराउने एउटा सपना हो। अनि जे विसर्जन हुन सक्छ — त्यो जति भव्य होस्, जति महान् होस् — त्यसलाई सधैं रहने सत्य कहिल्यै भन्न सकिँदैन।

अध्याय

३

पाँच तत्त्व र मृत्युलोक

यी पाँच तत्त्वले बनेको जुनसुकै कुरा पनि स्वभावले नै नाश हुने हुन्छ ।

पृथ्वी आफ्नै पाँच तत्त्वमा बाँधिएको छ

हाम्रो पृथ्वी पाँच तत्त्वको संसारमा पर्छ। पृथ्वी, जल, अग्नि, वायु र आकाश मिलेर हामीले देख्न र छुन सक्ने हरेक कुरा बनाउँछन्। यी पाँच तत्त्वले बनेको जुनसुकै कुरा पनि स्वभावले नै नाश हुने हुन्छ।

त्यसैले पृथ्वीलाई मृत्युलोक भनिन्छ। यो यस्तो संसार हो, जहाँ जन्म र मृत्यु नरोकिई एकपछि अर्को आइरहन्छन्। जहाँ पाँच स्थूल तत्त्व हुन्छन्, त्यहाँ क्षय हुन्छ। जहाँ क्षय हुन्छ, त्यहाँ समय हुन्छ। अनि जहाँ समय हुन्छ, त्यहाँ बन्धन हुन्छ।

तत्त्वहरूको भारले आत्माहरू थिचिएका छन्

मूल अवस्थामा आत्माहरू हलुका र शुद्ध थिए, र परम प्रकाश वा परम तत्त्वले बनेका थिए। सत्ययुगमा, एकदम सुरुमा, पाँच तत्त्व आफैं आफ्नो सबैभन्दा शुद्ध रूपमा थिए — सतोप्रधान। जीवहरूको स्थूल शरीर हलुका थियो। वातावरण हलुका थियो। हरेक कुरा आफ्नो मूल दिव्य सारको अझ नजिक थियो।

तर युगहरू अगाडि बढ्दै जाँदा — सत्ययुगबाट त्रेतामा, त्रेताबाट द्वापरमा, र अहिले कलियुगमा — नकारात्मक र अनगिन्ती संकल्पले गर्दा पाँच तत्त्व आफैं झन्–झन् गह्रौं हुँदै

गए। वातावरण बाक्लो भयो। मानिसको शरीर, जसलाई पिण्ड भनिन्छ, गह्रौं भयो। अनि जे पिण्डमा छ, त्यही ब्रह्माण्डमा पनि छ। हाम्रो वरिपरिको ठूलो सृष्टि जति–जति गह्रौं हुँदै गयो, हरेक शरीरभित्रको सानो सृष्टि पनि त्यति–त्यति गह्रौं हुँदै गयो।

यसले गर्दा आत्मा शरीरभित्र थिचियो। आफ्नो मूल स्वभावमा शुद्ध दिव्य प्रकाश भएको आत्मा पाँच तत्त्वको भारमुनि पुरिन थाल्यो। बुद्धि धमिलो भयो। मन जड — निष्क्रिय, सुस्त, मेसिनजस्तो — भयो, र आत्मा जन्म–मृत्युको कहिल्यै नसकिने चक्रमा भौंतारिन थाल्यो।

> **"बुद्धि जड़ बनने के कारण आत्मा जन्म–मरण के चक्कर में आती है।"**
>
> *"अर्थ: बुद्धि जड भएकाले आत्मा जन्म–मृत्युको चक्रमा आउँछ।"*
>
> — बापूजी

आत्मा शरीर होइन

साधकले बुझ्नुपर्ने पहिलो सत्य यो हो — तपाईं शरीर हुनुहुन्न। तपाईं आत्मा हुनुहुन्छ। आत्माले नै शरीर चलाउँछ। आत्माले नै थाहा पाउँछ, महसुस गर्छ, चाहन्छ, सम्झन्छ। आत्मा नै हरेक कुराको मूल स्रोत हो।

जब मानिसले आफूलाई शरीर ठान्छ, ऊ अलमलमा पर्छ। शरीर पाँच तत्त्वको संसारको हो। शरीर बूढो हुन्छ, क्षय हुन्छ, र एक दिन छुटेर जान्छ। यदि तपाईं आफूलाई शरीर ठान्नुहुन्छ भने, तपाईं आफूलाई समयसँग, क्षयसँग, विसर्जनसँग जोड्नुहुन्छ। तर आत्मा आफैं — आफ्नो मूल, शुद्ध अवस्थामा — सधैं रहने दिव्य प्रकाश हो। यो पाँच स्थूल तत्त्वले बनेको छैन। यो धेरै उच्च स्वभावको हो।

यसैकारण बापूजी बारम्बार जोड दिनुहुन्छ — आत्म स्वरूप बन्नुहोस्। आत्म चेतनाको आफ्नो साँचो रूपमा स्थिर हुनुहोस्। आत्माले आफू के हो भन्ने सम्झने बित्तिकै एउटा ठूलो परिवर्तन हुन थाल्छ। तत्त्वहरूको भार हट्न थाल्छ। मन सफा हुन थाल्छ। अनि बिस्तारै आत्मा समयभन्दा नै माथि उठ्न थाल्छ।

अध्याय

४

सृष्टिका तह र तिनको समय

हरेक तह आफ्नै लयमा चल्छ।

समय पृथ्वीमा मात्र छैन

बापूजीले हामीलाई दिनुहुने सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण शिक्षामध्ये एउटा यो हो — समय पृथ्वीको मात्र विशेषता होइन। समय धेरै संसारमा बग्छ। सृष्टिका माथिल्ला आयामहरूमा यात्रा गर्दै जाँदा हामी देख्छौं, सृष्टिको हरेक तहको आफ्नै समय हुन्छ।

हाम्रो आफ्नै ब्रह्माण्डभित्र — हाम्रो सौरमण्डलभित्र — धेरै लोक छन्, सृष्टिका धेरै आयामहरू एकमाथि अर्को गरी रहेका छन्। भूलोकमाथि, अर्थात् हाम्रो पृथ्वीमाथि, भुवर्लोक छ — सूक्ष्म जगत। त्यसमाथि स्वर्गलोक, महर्लोक, जनलोक र तपलोक छन्। अझ माथि ब्रह्मापुरी आउँछ — ब्रह्माको धाम। ब्रह्मापुरीमाथि विष्णुपुरी छ। विष्णुपुरीमाथि शिवपुरी छ। अनि हाम्रो ब्रह्माण्डको एकदम टुप्पोमा परमधाम छ — त्यो सबैभन्दा उच्च धाम, जहाँ हाम्रो सौरमण्डल सिर्जना गर्नुहुने निराकारी शिव बस्नुहुन्छ। हाम्रो एउटै सौरमण्डलभित्रका यी सबै आयाममा समयको हिसाब फरक–फरक छ। त्यसपछि आकाशगंगा, युनिभर्स, महा युनिभर्स, महा–महा युनिभर्स, र यसरी नै अगाडि आउँछन्। जतातै समयको हिसाब बदलिँदै जान्छ।

जहाँसम्म सूर्यको प्रकाश पुग्छ, त्यहाँ दिन र रात हुन्छ

समय कहाँ छ भनेर बुझ्न बापूजी एउटा एकदमै सुन्दर र सरल सिद्धान्त दिनुहुन्छ। जहाँसम्म सूर्यको प्रकाश पुग्छ, त्यहाँ दिन र रात हुन्छ। जहाँ दिन र रात हुन्छ, त्यहाँ समय हुन्छ।

सूर्यको प्रकाश पृथ्वीमा पुग्छ। त्यसैले यहाँ दिन र रात हुन्छ। सूर्यको प्रकाश भुवर्लोकमा पनि पुग्छ, जुन यो पृथ्वीभन्दा करिब एक लाख योजन (१ योजन = १२–१६ किलोमिटर) माथि छ। त्यसैले त्यहाँ पनि दिन र रातको अनुभव हुन्छ। माथिल्ला लोकमा पनि यस्तै हुन्छ। स्वर्गलोकमा पनि दिन र रात हुन्छ — तर यहाँ एउटा अचम्मको कुरा ख्याल गर्नुपर्छ:

स्वर्गलोकको एक दिन पृथ्वीको एक पूरा वर्ष बराबर हुन्छ।

ब्रह्मापुरीमा पनि दिन र रात हुन्छ, किनकि त्यहाँसम्म पनि सूर्यको प्रकाश पुग्छ। अनि “ब्रह्माको एक दिन पृथ्वीको एक हजार चतुर्युग बराबर हुन्छ” भन्ने प्रसिद्ध भनाइले देखाउँछ — त्यहाँ समय ढिलो चल्छ, तर समय अझै पनि छ।

जहाँ समय हराउन थाल्छ

अब अझ माथि उठौं। ब्रह्मापुरीमाथि विष्णुपुरी छ — जसलाई वैकुण्ठ पनि भनिन्छ, अक्षय धाम पनि भनिन्छ, अर्थात् क्षय नहुने धाम। यहाँ सूर्यको प्रकाश पहिलेजस्तो गरी पुग्दैन। यहाँ संसार पाँच स्थूल तत्त्वले बनेको छैन। यहाँ परम तत्त्वको संसार छ। अनि दिन र रात नहुने भएकाले यहाँ समय हराउन थाल्छ।

विष्णुपुरीमाथि शिवपुरी छ — महाकारण जगत। त्योभन्दा पनि माथि परमधाम छ — परम प्रकाशको धाम, परम प्रकाशको संसार। यहाँ समय गनिँदैन। यहाँ कुनै पनि जीवलाई सेकेन्ड, मिनेट, घण्टा वा वर्षको होस हुँदैन। यी माथिल्ला आयाममा बस्ने जीवहरूलाई त समय के हो भन्ने पनि थाहा हुँदैन।

> **"जहाँ परम तत्त्व की दुनिया होती है, वहाँ विनाश नहीं होता है।"**
>
> *"अर्थ: जहाँ परम तत्त्वको संसार हुन्छ, त्यहाँ विनाश हुँदैन।"*
>
> — बापूजी

आत्मा माथि उठ्दै जाँदा समय ढिलो हुन्छ

बापूजीले हामीलाई दिनुहुने सबैभन्दा अचम्मलाग्दा रहस्यमध्ये एउटा यो हो: तल्ला संसारबाट माथिल्ला संसारतिर उठ्दै जाँदा समय आफैं ढिलो हुँदै जान्छ। पृथ्वीमा समय छिटो चल्छ, किनकि पाँच स्थूल तत्त्व गह्रौं र बाक्ला छन्। तर तह–तह गर्दै झन्–झन् सूक्ष्म संसारतिर माथि उठ्दै जाँदा समय तन्किन्छ र ढिलो हुन्छ।

हामीले देखिसक्यौं, ब्रह्माको एक दिन यो पृथ्वीको एक हजार चतुर्युग बराबर हुन्छ। महाशिवको एक क्षण — एक पल — एउटा ब्रह्माको पूरा सय वर्षको आयु बराबर हुन्छ। महाशिवको हरेक पलमा अनगिन्ती ब्रह्माण्ड बन्छन् र विसर्जन हुन्छन्। अनि एउटा युनिभर्स सिर्जना गर्नुहुने परम महाशिवको तहमा त समय अझ धेरै तन्किन्छ।

त्यसैले पूरै सृष्टिमा समय एकनासको छैन। हरेक तह आफ्नै लयमा चल्छ। यी चक्रहरू पाङ्ग्राभित्रका पाङ्ग्राहरूजस्ता हुन् — ठूला चक्रभित्र साना चक्र, हरेक आफ्नै गतिमा घुम्ने, तैपनि अन्त्यमा सबै सृजन र विसर्जनमा बाँधिएका।

अध्याय

५

प्रलयको ब्रह्माण्डीय भर्याङ

जसको आयु हुन्छ, जुन सृजन र विसर्जनबाट भएर जान्छ, त्यो बापूजीको परिभाषाअनुसार भ्रम हो।

समयलाई किन भ्रम भनिन्छ भन्ने कुरा साँच्चै देख्न चाहने हो भने, हामीले यो पृथ्वीको सानो दृष्टिभन्दा माथि उठेर सृजन र विसर्जनको विशाल भर्याङ हेर्नुपर्छ — सृष्टिको हरेक तहमा हुने प्रलयका चक्र। बापूजी हामीलाई देखाउनुहुन्छ, हरेक तहमा सृजनपछि विनाश आउँछ। अनि जहाँ विनाश हुन्छ, त्यहाँ समय हुन्छ। यो सबैतिर लागू हुने नियम हो।

पृथ्वीको प्रलय — चार युगको अन्त्यमा

हाम्रो पृथ्वीमा हरेक चतुर्युगको अन्त्यमा — जब चार युग, अर्थात् सत्य, त्रेता, द्वापर र कलि, पूरा हुन्छन् — एउटा आंशिक प्रलय हुन्छ, जसलाई शास्त्रहरूले अर्ध प्रलय भन्छन्। यो चक्र एकहत्तर पटक दोहोरिन्छ। पूरा चतुर्युगको चक्र एकहत्तर पटक पूरा भएपछि पृथ्वीको पूरै मानवजाति मेटिन्छ। यो ठूलो चक्रलाई मन्वन्तर भनिन्छ।

यस्ता धेरै मन्वन्तर बितेपछि अझ ठूलो प्रलय हुन्छ। तलका तीन लोक — भूलोक, भुवर्लोक र स्वर्गलोक — सबै कल्प प्रलयमा विसर्जन हुन्छन्। तीनै लोकको अन्त्य हुन्छ।

ब्रह्माण्डको प्रलय — ब्रह्माको सय वर्ष

ब्रह्माको पूरै आयु — उहाँको सय वर्ष — सकिँदा पूरै ब्रह्माण्ड, हाम्रो सौरमण्डल, आफ्नो अन्त्यमा पुग्छ। यो अन्तिम बेलामा शिव आफैं सूर्यभित्र प्रवेश गर्नुहुन्छ। सूर्यभित्रैबाट उहाँ काल अग्नि — समयको आगो — उत्पन्न गर्नुहुन्छ, र पूरै ब्रह्माण्ड जलेर विसर्जन हुन्छ। यही हाम्रो सौरमण्डलको महाकल्प प्रलय हो।

अब बापूजीले हामीलाई के भन्दै हुनुहुन्छ, ध्यान दिएर हेरौं। ब्रह्माण्डको पनि — शिवले चलाउनुहुने सौरमण्डलको पनि — आयु हुन्छ। हाम्रो ब्रह्माण्डको परमधाम पनि — हाम्रो सौरमण्डलभित्रको सबैभन्दा उच्च धाम पनि — ब्रह्माको सय वर्ष पूरा हुँदा अन्त्यमा विसर्जन हुन्छ। जसको आयु हुन्छ, जुन सृजन र विसर्जनबाट भएर जान्छ, त्यो बापूजीको परिभाषाअनुसार भ्रम हो।

> **"जिसकी आयु है, जिसका सृजन और विसर्जन होता रहता है, वो सब भ्रम है।"**
>
> *"अर्थ: जसको आयु हुन्छ, जसको सृजन र विसर्जन भइरहन्छ — ती सबै भ्रम हुन्।"*
>
> — बापूजी

महाब्रह्माण्ड — आकाशगंगा

अझ माथि उठ्दा हामी महाब्रह्माण्डमा आइपुग्छौं — जसलाई आधुनिक विज्ञानले आकाशगंगा भन्छ, अर्थात् मिल्की वे। हाम्रो सौरमण्डल यो विशाल आकाशगंगाभित्रको एउटा सानो ब्रह्माण्ड मात्र हो। यो आकाशगंगा महाशिवले सिर्जना गर्नुभएको हो।

महाशिवले अनगिन्ती ब्रह्माण्डलाई आफ्नै रूपभित्र धारण गर्नुहुन्छ। उहाँको अस्तित्वको हरेक रौंको प्वालले — हरेक रोम–रोमले — अनगिन्ती सौरमण्डल समेटेको छ। हरेक एक–एक क्षणमा — महाशिवको हरेक पलमा — अनन्त ब्रह्माण्ड सिर्जना हुँदै र नष्ट हुँदै छन्। शास्त्रहरूले नै यो सत्य लेखेका छन्: प्रति पल — हरेक क्षण — अनन्त ब्रह्माण्ड उठ्छन् र ढल्छन्।

जब महाशिव आफैं आफ्नो शक्तिको अन्त्यमा पुग्नुहुन्छ, उहाँ पनि महाकाल बन्नुहुन्छ, र अनगिन्ती ब्रह्माण्डलाई आफूभित्र निल्नुहुन्छ। यसरी आकाशगंगा पनि सृजन र विसर्जनबाट भएर जान्छ। यो पनि समयभन्दा पर छैन। यो पनि कालातीत — समयभन्दा पर — होइन।

परम महाब्रह्माण्ड — युनिभर्स

अझ माथि परम महाब्रह्माण्ड छ — युनिभर्स, जुन परम महाशिवले सिर्जना गर्नुभएको हो। यो पनि सृजन र विसर्जनको लोक हो। युनिभर्सहरू पनि आफ्नै ब्रह्माण्डीय समयमा सिर्जना हुन्छन् र नष्ट हुन्छन्। परम महाब्रह्माण्ड सधैं रहने होइन।

मल्टिभर्स र त्योभन्दा पर

युनिभर्सभन्दा पर महा युनिभर्स छ, महा–महा युनिभर्स छ, र अन्त्यमा मल्टिभर्स छ। हामी रहेको मल्टिभर्स पनि — १०० कलाको सृष्टिको लोक पनि — सृजन र विसर्जनबाट भएर जान्छ, तर एकदमै विशाल र झन्डै कल्पनै गर्न नसकिने समयको नापमा।

हाम्रो मल्टिभर्सभन्दा माथि २०० कलाको मल्टिभर्स छ, त्यसभन्दा माथि ३०० कलाको मल्टिभर्स, र यसरी नै अगाडि। यी माथिल्ला मल्टिभर्समध्ये हरेक झन्–झन् सूक्ष्म परम तत्त्वले बनेको छ। अनि पूरै सृष्टिको सबैभन्दा माथिल्लो टुप्पोमा बेहद की कला का परमधाम छ — सर्वशक्तिमानको परमधाम — सधैं रहने त्यो स्रोत, जसभन्दा पर केही छैन।

चक्रहरू छोटकरीमा

- ४ युग (सत्ययुग, त्रेता, द्वापर र कलियुग सकिँदा) = अर्ध प्रलय
- १ मन्वन्तर = ७१ अर्ध प्रलय = प्रलय
- १४ मन्वन्तर = ब्रह्माको १ दिन = पृथ्वीको ४ अर्ब ३२ करोड वर्ष = कल्प प्रलय (तीनै लोक — स्वर्गलोक, भूलोक र भुवर्लोक — सबै विसर्जन हुन्छन्)
- ब्रह्माको १ रात = उत्तिकै लामो
- ब्रह्माको १ पूरा दिन–रातको चक्र = ८ अर्ब ६४ करोड वर्ष
- ब्रह्माको आयु १०० वर्ष हो — यही यो ब्रह्माण्डको आयु हो

- ब्रह्माको १०० वर्ष = यो ब्रह्माण्डको आयुको अन्त्य = महाकाल प्रलय

यसले प्रमाणित गर्छ — समयले विनाशलाई चलाउँछ, र त्यसैले समय आफैं पनि नष्ट हुने कुरा हो।

हरेक तह आफ्नै समयमा बाँधिएको छ

अन्तिम सत्य स्पष्ट छ। सृष्टिको हरेक तहमा — सौरमण्डल, आकाशगंगा, युनिभर्स, महा युनिभर्स, र धेरैजसो मल्टिभर्समा समेत — सृजन र विसर्जन हुन्छ। अनि जहाँ सृजन र विसर्जन हुन्छ, त्यहाँ समय हुन्छ। समय छिटो बग्न सक्छ, वा ढिलो। समय घण्टामा गनिन सक्छ, वा यति विशाल युगहरूमा, जसलाई हामी नाम दिन सक्दैनौं। तर जहाँ सृजन र विसर्जन हुन्छ, त्यहाँ समय हुन्छ। जहाँ सृजन र विसर्जन हुँदैन, त्यहाँ समय हुँदैन।

अब स्वाभाविक रूपमा प्रश्न उठ्छ: के पूरै सृष्टिमा साँच्चै कुनै यस्तो ठाउँ छ, जहाँ सृजन र विसर्जन हुँदैन? के साँच्चै कुनै यस्तो लोक छ, जहाँ समय छँदै छैन? बापूजीको जवाफ जोडदार छ — हो, छ। अनि त्यो जवाफमा हामी चाँडै आइपुग्नेछौं — पछिको एउटा अध्यायमा, जहाँ बापूजी आफैंले आफ्नो दिव्य दृष्टिले देख्नुभएको कुरा — कालातीत संसार — वर्णन गर्नुहुन्छ।

अध्याय

६

फरक–फरक धर्मले समयलाई कसरी बाँधे

आत्माको लक्ष्य त चक्रबाटै पूरै बाहिर निस्कनु हो — कालातीत बन्नु — समयभन्दा पर जानु।

साधकले सोध्न सक्ने गहिरा प्रश्नहरूमध्ये एउटा यो हो: युगौंदेखि यति धेरै धर्मले समयलाई बाँध्ने प्रयास किन गरे? हरेक धर्मले आफ्नै भविष्यवाणी दिएको छ। हरेकले भनेको छ — समय कुनै निश्चित वर्षमा, कुनै निश्चित शताब्दीमा, कुनै निश्चित युगपछि सकिनेछ। हरेकले एउटा ठूलो परिवर्तन, एउटा अन्तिम दिन, र आउँदै गरेको एउटा नयाँ संसारको कुरा गरेको छ।

बापूजी कोमलतासाथ बुझाउनुहुन्छ — यी सबै भविष्यवाणी एउटै स्रोतबाट आएका हुन्, तर तिनलाई पाउने परम्पराहरू फरक–फरक थिए। युगौंदेखि यस पृथ्वीमा आध्यात्मिक ज्ञान ल्याउने महान् आत्माहरू सबै एउटै ठाउँबाट आएका थिएनन्। तीमध्ये धेरैले आफ्नो भित्री स्वभावले नै माथिल्ला लोकहरूको — यो संसारभन्दा धेरै माथिका विशाल संसारहरूको — चेतना आफूभित्र बोकेका थिए। हरेकले आफ्नो आत्मा जुन संसारबाट ओर्लिएको थियो, त्यही संसारको ज्ञान बोकेको थियो।

माथिल्ला संसारहरूको ज्ञान बोकेका महान् आत्माहरू

यस्ता आत्माहरू यस पृथ्वीका साधारण आत्माहरू होइनन्। तिनीहरू उच्च आत्माहरू हुन्, जसको भित्री स्वभाव सृष्टिका माथिल्ला आयामहरूसँग जोडिएको हुन्छ। कतिपयले माथिल्ला आकाशगंगाको चेतना आफूभित्र बोकेका हुन्छन्; कतिपयले माथिल्ला युनिभर्सको चेतना बोकेका हुन्छन्; कतिपयले त्योभन्दा पनि परका अझ ठूला लोकहरूको चेतना बोकेका हुन्छन्। यस्तो हरेक आत्मा जब यस पृथ्वीमा ओर्लन्छ, तब आफू आएको संसारको भित्री ज्ञान, र त्यो संसारमा स्वाभाविक रहेको समयको हिसाब पनि साथमा ल्याउँछ।

यस्ता हरेक आत्माले आफ्नै तरिकाले एउटै मूल भित्री अनुभव बाँडेको छ: एउटा समय आउनेछ, जब विसर्जन हुनेछ। एउटा समय आउनेछ, जब परिवर्तन हुनेछ। एउटा समय आउनेछ, जब दिव्य सत्ता ओर्लिनेछ र आत्माहरूलाई माथि उच्च संसारमा उठाएर लैजानेछ।

फरक–फरक आध्यात्मिक परम्परामा यही एउटै मूल भित्री अनुभव धेरै रूपमा देखा परेको छ। कुनै परम्परामा यसलाई अन्तिम दिन भनिन्छ, जुन दिन पृथ्वीमा एउटा दिव्य प्रकाश ओर्लिनेछ र आत्माहरूलाई माथि लगिनेछ। कुनैमा यसलाई शान्ति र आनन्दको एउटा उच्च लोक आउने कुराका रूपमा भनिन्छ। हाम्रो आफ्नै सनातन परम्परामा हामी स्वर्ग — सुनौलो युग — आउने कुरा गर्छौं। हरेक परम्पराप्रति सबैभन्दा गहिरो सम्मानसाथ, यी सबै वर्णनले आ–आफ्नै सुन्दर तरिकाले एउटै मूल सत्यतिर देखाउँछन्: एउटा ठूलो विश्व परिवर्तन हुनेछ।

हरेक धर्मले समयलाई किन फरक–फरक तरिकाले बाँध्यो

फरक–फरक माथिल्ला संसारको चेतना बोकेका फरक–फरक उच्च आत्माहरूले स्वाभाविक रूपमा फरक–फरक समयको हिसाबमा कुरा गरे — किनकि हरेकलाई आफ्नो आत्मा ओर्लिएको संसारका चक्रहरूबारे थाहा थियो। एउटाका लागि जुन लामो चक्र हो, त्यो अर्काका लागि छोटो चक्र हुन सक्छ। यही कारणले फरक–फरक परम्पराले समयलाई यति फरक–फरक तरिकाले नापेका छन्।

उदाहरणका लागि, हाम्रा सनातन शास्त्रहरूमा समयलाई चार युगको ढाँचाभित्र राखिएको छ — सत्ययुग, त्रेतायुग, द्वापरयुग र कलियुग। कलियुग मात्रै ४ लाख ३२ हजार वर्षको

हुन्छ भनिन्छ। द्वापर यसको दोब्बर हो। त्रेता तीन गुणा हो। सत्ययुग चार गुणा हो। पूरा चतुर्युग मिलाउँदा ४३ लाख २० हजार वर्ष हुन्छ।

त्यसैले यहाँ पनि समयलाई गनिएको छ। यहाँ पनि समयलाई चक्रहरूको ढाँचामा बाँधिएको छ। यो गनिएको र बाँधिएको छ — यही नै यो सीमित छ भन्ने प्रमाण हो। जे गन्न सकिन्छ, जसको सुरु र अन्त्य हुन्छ, जे चक्रहरूमा बेरिएको हुन्छ — त्यो भ्रमको संसारको भाग हो।

> "जिनकी गिनती होती है, वो सब इल्यूज़न है।"
>
> *"अर्थ: जे–जति गन्न सकिन्छ — ती सबै भ्रम हुन्।"*
>
> — बापूजी

शास्त्रहरूले पृथ्वीको कुरा गरे, परका संसारहरूको होइन

सनातन शास्त्रहरूले मानवजातिको ठूलो सेवा गरेका छन्। तिनले पाँच तत्त्वको संसारलाई माया भनेका छन्। तिनले यस पृथ्वीलाई जगत मिथ्या भनेका छन्। तिनले ब्रह्मापुरी, विष्णुपुरी, शिवपुरी र परमधामको कुरा गरेका छन्। तिनले अनन्त कोटि ब्रह्माण्डतिर — अनगिन्ती सौरमण्डलतिर — संकेतसमेत गरेका छन्। तिनले भनेका छन् कि प्रति पल — हरेक क्षण — अनगिन्ती ब्रह्माण्ड बन्छन् र विसर्जन हुन्छन्।

तर अझ गहिरा संसारहरू — कारण जगत, परम सूक्ष्म जगत, मल्टिभर्सहरू, माथिल्ला कलाका संसारहरू, र बेहद की कला का परमधाम — यी प्राचीन शास्त्रहरूमा लेखिएका थिएनन्। यी कुरा अहिले पहिलो पटक बापूजीमार्फत अगाडि आएका छन्।

शास्त्रहरूले पाँच तत्त्वको स्थूल संसार माया हो भनेर बताए। तर माथिका उच्च लोकहरू पनि — ब्रह्मापुरी, विष्णुपुरी, हाम्रो ब्रह्माण्डको परमधाम — भ्रम नै हुन्, किनकि तिनीहरू पनि ब्रह्माको सय वर्षको आयुमा बाँधिएका छन्। जब ब्रह्माको आयु पूरा हुन्छ, तब यी माथिल्ला संसारहरू पनि विसर्जन हुन्छन्।

साधकका लागि साँचो दिशा

यसैले बापूजी बारम्बार हाम्रो ध्यान अर्कै दिशातिर मोड्नुहुन्छ। हरेक परम्पराले आफ्नै तरिकाले सत्यको एउटा अंश बाँडेको छ। धेरै उच्च आत्माहरूले ठूला परिवर्तनहरूको कुरा गरेका छन्। तर अन्तिम सत्य त समयभन्दा नै पर जानु हो। आत्माको लक्ष्य उही चक्रभित्र अझ राम्रो युगमा फेरि जन्मनु होइन। आत्माको लक्ष्य त चक्रबाटै पूरै बाहिर निस्कनु हो — कालातीत बन्नु — समयभन्दा पर जानु।

> **"बुद्धि को समझो — तुम्हें कालातीत जाना है।"**
>
> *"अर्थ: बुद्धिलाई बुझाउनुहोस् — तपाईंले समयभन्दा पर जानु छ।"*
>
> — बापूजी

कालातीत बन्नु भनेको यस्तो संसारमा पुग्नु हो, जहाँ न समयको बन्धन छ, न समयको गन्ती छ, न समय नै छ। आत्माले यात्रा गर्नुपर्ने दिशा त्यही हो। अन्तिम गन्तव्य त्यही हो।

अध्याय

७

आत्माले आफ्नो समय बदल्न सक्छ

जब आत्मा माथिल्लो संसारमा उठ्छ, तब यस पृथ्वीको समयले त्यसलाई अब बाँध्दैन।

समय कुनै देवता होइन

समयबारे धेरैले सोध्ने एउटा प्रश्न यो हो — समयलाई कसले चलाउँछ? के समय कुनै देवताको शासनमा छ? के समयको कुनै देवता छ — कतै बसेर घण्टा र वर्षको बहाव चलाउने कुनै देवता?

बापूजी यो प्रश्नको जवाफ स्पष्टसँग दिनुहुन्छ। समय कुनै देवता होइन। पुरानो समयमा तत्त्वहरूमाथि शासन गर्ने देवताहरू थिए — वायुको देवता, जलको देवता, अग्निको देवता — र मानिसहरूले तिनलाई सम्मान गर्न यज्ञ र हवन गर्थे, र यसरी तिनलाई शक्ति दिन्थे। तर समय आफैं यस्तो प्रकारको होइन। त्यस अर्थमा समयमाथि शासन गर्ने कुनै देवता छैन।

वास्तवमा समय आफैं चल्ने कुरा हो। यो सृष्टिको बनावटभित्रै राखिएको छ। ब्रह्माले सृष्टिको भूमिका खेल्नुहुन्छ। विष्णुले पालनको भूमिका खेल्नुहुन्छ। शंकरले संहारको भूमिका खेल्नुहुन्छ। यस ब्रह्माण्डीय व्यवस्थाभित्र समय त्यही चलिरहने व्यवस्थाको एउटा भाग भएर मात्र बगिरहन्छ। यो मृत्युलोकको एउटा विशेषता हो; पूजा गर्न वा मनाएर खुसी पार्न सकिने कुनै देवता होइन।

पृथ्वीमा समय कर्मले तय हुन्छ

पृथ्वीमा हरेक मानिसको समय — उसको आयु — उसको कर्मअनुसार तय हुन्छ। एक जनाले पचास वर्ष पाउँछ। अर्कोले साठी पाउँछ। अर्कोले असी पाउँछ। आत्माले बोकेको कर्मको हिसाबको आधारमा हरेक जीवनलाई आफ्नै नापको समय दिइन्छ।

यस अर्थमा, यस पृथ्वीको हरेक मानिस एउटै ठूलो नियमभित्र हिँड्छ: उसको समय उसको कर्मसँग बाँधिएको छ। अनि मानव जन्मको उपहार यही हो — यस शरीरमा आत्मासँग आफ्नो कर्म बदल्ने, र त्यसैले आफ्नो समय बदल्ने शक्ति हुन्छ।

संसार बदलिँदा युग बदलिन्छ

मानिसहरूको सामूहिक सोच र उनीहरू बाँचिरहेको युगबीचको सम्बन्धबारे बापूजी एउटा धेरै महत्त्वपूर्ण शिक्षा दिनुहुन्छ।

युगहरू — सत्ययुग, त्रेता, द्वापर, कलियुग — कुनै बाहिरी पात्रोले गर्दा मात्र आउँदैनन्। ती मानिसहरूको मनको अवस्थाले गर्दा आउँछन्। मानिसको सोच नकारात्मक, फुट ल्याउने र झगडाले भरिएको बन्छ, त्यसैले कलियुग आउँछ। जब धर्मको नाममा विवाद सुरु हुन्छन्, जब समाजभरि रिस र घृणा फैलिन्छ, जब मानवजातिको मन अँध्यारो हुन्छ, तब कलियुगले जरा गाड्छ।

अनि त्यसरी नै, यदि भोलि नै सारा मानवजातिको सोच बदलियो भने युग पनि बदलिनेछ। यदि सारा वातावरण परम शान्तिको कम्पनले भरियो भने वातावरण आफैं बदलिनेछ। कलियुग हट्नेछ, र सत्ययुग फेरि एक पटक उदाउनेछ।

> **"मनुष्य भी सोच से ही कलियुग लाता है, और परिवर्तन भी आत्माओं की सोच से आता है।"**
>
> *"अर्थ: मानिसले आफ्नै सोचले कलियुग ल्याउँछ, र परिवर्तन पनि आत्माहरूको सोचबाट आउँछ।"*
>
> — बापूजी

पृथ्वीमा समय रोक्न असम्भव छ

केही साधकहरू सोध्छन्: के समय रोक्न सकिन्छ? के यस पृथ्वीमा समयलाई थाम्न सकिन्छ? बापूजी एकदम सोझो जवाफ दिनुहुन्छ — यस पृथ्वीमा समय रोक्नु असम्भव छ। जबसम्म पाँच तत्त्व रहिरहन्छन्, जबसम्म सूर्य उदाउँछ र अस्ताउँछ, जबसम्म शरीर जन्मन्छन् र शरीर मर्छन्, तबसम्म समय बगिरहनेछ।

> "धरती पर समय को रोकना असंभव है।"
>
> *"अर्थः पृथ्वीमा समय रोक्न असम्भव छ।"*
>
> — बापूजी

तर समय रोक्न नसकिए पनि, समयलाई बदल्न सकिन्छ। पाँच स्थूल तत्त्वको संसारलाई परम तत्त्वको संसारमा — परम आकाश, परम वायु, परम अग्निको संसारमा — बदल्न सकिन्छ। यदि पाँच स्थूल तत्त्व नै बदलिए भने यो मृत्युलोक अमरलोक बन्छ। अनि जहाँ अमरलोक हुन्छ, त्यहाँ समयको पकड पहिलेजस्तो रहँदैन। जहाँ क्षय हुँदैन, त्यहाँ समय हुँदैन।

यही आत्माको ठूलो लुकेको सम्भावना हो। आत्माले चाहिने जति ज्ञान र चाहिने जति शक्ति पायो भने, यो मृत्युलोकलाई चलाउने घडीबाट त्यसले आफूलाई बाहिर उठाउन सक्छ। आफ्नो समय बदल्नु भनेको यही हो।

आत्मा आफ्नो समयभन्दा पर यात्रा गर्न सक्छ

गहिरो आध्यात्मिक प्रयासबाट — पुरुषार्थबाट — आत्मा आफ्नो अहिलेको संसारको सीमाभन्दा माथि उठ्न सक्छ। आफ्नो कर्म र आफ्नै आत्माभित्र जम्मा भएको शक्तिअनुसार कोही पनि माथिल्ला लोक, माथिल्ला आकाशगंगा, र माथिल्ला युनिभर्ससम्म पनि यात्रा गर्न सक्छ। जब आत्मा माथिल्लो संसारमा उठ्छ, तब यस पृथ्वीको समयले त्यसलाई अब बाँध्दैन। एक अर्थमा, आत्मा आफ्नो समयभन्दा पर पुगिसकेको हुन्छ।

जब आत्मा माथिल्लो आयाममा उठाइन्छ, तब त्यस माथिल्लो आयामका नियमहरूले त्यसलाई चलाउन थाल्छन्। यदि आत्मा आकाशगंगाको तहसम्म पुग्छ भने, आकाशगंगाको समय लागू हुन्छ। यदि आत्मा अझ माथि युनिभर्ससम्म उठ्छ भने, त्यो युनिभर्सको समय लागू हुन्छ। अनि यदि आत्मा समय नै नभएको लोकसम्म पूरै उठ्छ भने, आत्मा आफैं कालातीत बन्छ।

समय अनमोल छ — यसलाई सफल बनाउनुहोस्

यस पृथ्वीमा समय सीमित भएकैले यो एकदमै मूल्यवान् छ। बापूजी स्पष्ट भन्नुहुन्छ — यस पृथ्वीमा, यस मानव जन्ममा, समय असाध्यै अनमोल छ। अनि अहिलेको यो क्षणमा समय झन् अनमोल छ, किनकि युग परिवर्तन नजिकै आइपुगेको छ। एउटा नयाँ संसार तयार हुँदै छ। सबै कुरा बदलिन लागेको छ।

त्यसैले यो समय खेर नफाल्नुहोस्। जाग्नुहोस्। उठ्नुहोस्। आफ्नो समय सफल बनाउनुहोस्। आफ्नो वरिपरिको संसारमा देखिएका परिवर्तनका संकेतहरू चिन्नुहोस्। भित्रतिर फर्कनुहोस्। परम ज्ञान पाउनुहोस्। आत्माका रूपमा आफ्नो साँचो स्वरूपमा स्थिर हुनुहोस्। सर्वशक्तिमानसँग जोडिनुहोस्। तपाईंलाई दिइएको समयको साँचो प्रयोग यही हो।

> **"जागो, उठो, और समय को सफल बनाओ।"**
>
> *"अर्थ: जाग्नुहोस्, उठ्नुहोस्, र आफ्नो समय सफल बनाउनुहोस्।"*
>
> — बापूजी

अध्याय

८

कलाको शक्ति

बापूजीको शिक्षामा आत्माको शक्ति कलामा नापिन्छ।

कला — आत्माको शक्तिको नाप

आत्मा समयभन्दा पर कसरी उठ्न सक्छ भनेर बुझ्न, हामीले पहिले त्यसको शक्तिको नाप बुझ्नुपर्छ। बापूजीको शिक्षामा आत्माको शक्ति कलामा नापिन्छ। कला शक्तिको एउटा आध्यात्मिक एकाइ हो — जसरी पृथ्वीमा हामी बिजुलीको शक्ति वाटमा नाप्छौं, त्यस्तै।

आत्माले जति धेरै कला बोक्छ, त्यति नै टाढासम्म त्यो यात्रा गर्न सक्छ, र त्यति नै माथिल्लो संसारसम्म पुग्न सक्छ। २ कलाको आत्मासँग एउटा निश्चित शक्ति हुन्छ। १० कलाको आत्मासँग त्योभन्दा ठूलो शक्ति हुन्छ। १६ कलाको आत्मासँग त्यस्तो शक्ति हुन्छ, जुन युनिभर्ससँग जोडिएको हुन्छ। अनि यी तहभन्दा धेरै माथि १०० कला, २०० कला, ३०० कला, ४०० कला र १,००० कलाका आत्माहरू छन् — बेहदका आत्माहरू — जसको शक्ति कल्पनाभन्दा पनि धेरै ठूलो छ।

आत्मा कतिसम्म यात्रा गर्न सक्छ

आत्मा कतिसम्म पुग्न सक्छ भन्ने कुरा पूरै त्यसको कलामा भर पर्छ। बापूजी एकदम स्पष्ट नाप दिनुहुन्छ:

- १० कलाको आत्मा आकाशगंगाको तहसम्म यात्रा गर्न सक्छ।
- २० कलाको आत्मा युनिभर्सको तहसम्म यात्रा गर्न सक्छ।
- १०० कलाको आत्मा मल्टिभर्ससम्म यात्रा गर्न सक्छ।
- २०० कलाको आत्मा २०० कलाका मल्टिभर्सभित्र यात्रा गर्न सक्छ।
- बेहदको कलाको आत्मा — असीम कला भएको आत्मा — बेहद की कला का ब्रह्माण्डसम्म — असीम शक्तिका सृष्टिहरूसम्म — पूरै यात्रा गर्न सक्छ।

यसरी आत्मा कतिसम्म पुग्छ भन्ने कुरा शरीरले वा कुनै बाहिरी शक्तिले तय गर्दैन। यो त आत्माभित्रै रहेको शक्तिले मात्र तय गर्छ।

आत्माले कला कसरी पाउँछ

आत्माले कला कसरी पाउँछ? माथिल्ला आयाममा उठ्न सक्ने गरी आत्मा कसरी शक्तिशाली बन्छ?

यसको जवाफ बापूजी धेरै कोमलतासाथ दिनुहुन्छ। आत्माले कला बेहद ज्ञानबाट पाउँछ — असीमको पनि असीमको परम ज्ञानबाट। जब आत्माले यो परम ज्ञान आफूभित्र लिन्छ, जब त्यो आफ्नो साँचो आत्म स्वरूपमा स्थिर हुन्छ, जब त्यसले आफ्नो सम्झना सर्वशक्तिमानसँग जोड्छ र उहाँबाट शक्ति तल तान्छ, तब आत्माले कला पाउन थाल्छ।

पहिले ज्ञान आउनुपर्छ — सर्वशक्तिमान को हुनुहुन्छ भनेर आत्माले बुझ्नुपर्छ। त्यसपछि आत्माले यो कुरा स्वीकार गर्नुपर्छ — कि त्यो शरीर होइन, त्यो दिव्य प्रकाशको बिन्दु हो, त्यो सधैं रहने शक्ति भएको आत्मा हो। आत्माले बेहदको — सृष्टिको असीम संसारको — विशालता बुझ्नुपर्छ। जब यो बुझाइ बुद्धिभित्र पस्छ, तब आत्मामा कलाको बहाव सुरु हुन सक्छ।

> **"पहले बेहद का ज्ञान होगा, फिर आत्मा में बेहद की कला आएगी।"**
>
> *"अर्थ: पहिले बेहद ज्ञान आउँछ, त्यसपछि बेहदको कला आत्मामा आउन थाल्छ।"*
>
> — बापूजी

आत्मा परमात्मा बन्न सक्छ

प्राचीन ज्ञान भन्छ: आत्मा सो परमात्मा — आत्मा परमात्मा बन्न सक्छ।

“शिवोऽहम्, शिवोऽहम्” — म शिव हुँ, म शिव हुँ। “अहं ब्रह्मास्मि” — म ब्रह्म हुँ।

यी खोक्रा शब्द होइनन्। यी त त्यस सत्यतिर देखाउने संकेत हुन् — कि आत्मा बेहद ज्ञान पाएर र सर्वशक्तिमानलाई सम्झेर आफ्नो सिर्जनहारको तहसम्म उठ्न सक्छ। आत्मा ब्रह्मसम्म पुग्न सक्छ। आत्मा शिवसम्म पुग्न सक्छ। अन्त्यमा आत्मा स्वयं सर्वशक्तिमानसम्म पुग्न सक्छ — आत्माका पर–पर–परबाजे, सारा सृष्टिको परम स्रोतसम्म।

आत्माले जुन सिर्जनहार/परमात्मालाई आफ्नो सारा प्रेमले सम्झन्छ, आखिरमा त्यो आत्मा त्यही सत्तामा विलीन हुन्छ। आत्माले योगमा जुन सिर्जनहार/परमात्माको ध्यान गर्छ, त्यही सत्ताबाट त्यसले शक्ति तान्छ। अनि अन्त्यमा आत्मा आफूले मनदेखि प्रेम गरेको त्यही सत्ताको सामु पुग्छ। घर फर्कने यात्राको सधैंको नियम यही हो।

अध्याय

६

दिव्य दृष्टिमा देखिएको कालातीत संसार

विसर्जन नभएकाले समय छैन।

अब हामी यस पुस्तकको सबैभन्दा अनमोल अध्यायमा आइपुगेका छौं। यस अध्यायमा बापूजी आफ्नो दिव्य दृष्टिबाट — भित्री दृष्टिबाट — उहाँ आफैंले देख्नुभएको कुरा बताउनुहुन्छ। एक पटक, उहाँ यस्तो भित्री अवस्थामा गहिरोसँग डुब्नुभएको बेला, उहाँले छिमेकी मल्टिभर्स आफूलाई देखियोस् भनेर संकल्प गर्नुभयो। अनि त्यही क्षण पर्दा हट्यो, र बापूजीले एउटा यस्तो मल्टिभर्स देख्नुभयो, जुन हाम्रो सबैभन्दा नजिकको ब्रह्माण्डीय छिमेकी हो।

उहाँले त्यहाँ जे देख्नुभयो, त्यसैलाई अहिले हामी कालातीत संसार भन्छौं। उहाँको वर्णन बिस्तारै सुनौं, किनकि हरेक विवरणले जुन सत्य प्रकट गर्छ, त्यो शब्दले बोक्न सक्नेभन्दा धेरै गहिरो छ।

यस संसारको कुनै कुरा त्यहाँ छैन

बापूजीले देख्नुभएको पहिलो र सबैभन्दा ध्यान खिच्ने कुरा यो हो — यस संसारको कुनै कुरा त्यहाँ छैन। यो पृथ्वीमा हामीले जे–जति जानेका छौं, यहाँ हामी जे–जति देख्छौं र छुन्छौं, जुन–जुन रूपहरूसँग हामी परिचित छौं — तीमध्ये केही पनि त्यो कालातीत संसारमा पाइँदैन।

त्यहाँ हामीले चिनेजस्ता मानिस छैनन्। यहाँ हामीले कल्पना गरेजस्ता देवता त्यहाँ छैनन्। त्यहाँ दानव वा असुर (दुष्ट जीव) छैनन्, स्वर्गदूत छैनन्, सन्देशवाहक छैनन्। यो पृथ्वीमा देखिने आकार र रूपहरू — नदी, पहाड, बोटबिरुवा, जनावर, हामीलाई बानी परेका रङ र सुगन्ध — यी सबै पाँच स्थूल तत्त्वको संसारमा पर्छन्। तीमध्ये कुनै पनि त्यो टाढाको मल्टिभर्समा छैन।

त्यो संसारका तत्त्वहरू नै फरक छन्। त्यहाँ परम तत्त्वको संसार छ। सबै कुरा यिनै परम तत्त्वले बनेको छ, र सबै कुरामा तिनको सूक्ष्म, चम्किलो गुण हुन्छ।

सृजन भएदेखि त्यहाँ कहिल्यै विसर्जन भएको छैन

यो संसारलाई कालातीत बनाउने मूल कुरा यही हो। सिर्जना भएको क्षणदेखि त्यो मल्टिभर्समा कहिल्यै विसर्जन भएको छैन। त्यहाँ न विसर्जन भएको छ, न प्रलय, न विनाश। सुरुमा जे सिर्जना भयो, त्यो आफ्नो परम गुणमा अहिलेसम्म रहिरहेको छ।

यसको अस्तित्वको यति लामो यात्रामा एउटै सूक्ष्म परिवर्तन भएको छ — परम तत्त्वको गुणमा अलिकति परिवर्तन आएको छ। पहिलो पटक सृजन हुँदा परम तत्त्वको गुण सबैभन्दा उच्च थियो। बिस्तारै, अपार लामो अन्तरालमा, त्यो गुणमा सानो परिवर्तन पसेको छ। तर त्यो मल्टिभर्सका मालिक — जसमा १०० कलाको शक्ति छ — आफ्नै शक्तिले जतातै परम तत्त्वको वातावरण लगातार कायम राख्नुहुन्छ। जहाँ अलिकति कमी आउन थाल्छ, त्यहाँ उहाँ आफ्नो भित्री बलले त्यसलाई फेरि पहिलेजस्तै बनाउनुहुन्छ।

> **"जब से सृजन हुआ, तब से वहाँ कभी भी विसर्जन नहीं हुआ।"**
>
> *"अर्थ: सृजन भएदेखि त्यहाँ कहिल्यै कुनै विसर्जन भएको छैन।"*
>
> — बापूजी

न समयको गन्ती, न समयको होस

विसर्जन नभएकाले समय छैन। अनि समय नभएकाले, त्यो संसारमा समय भनेको के हो भनेर कसैलाई थाहासम्म छैन। समय गनिँदैन। समय अनुभव हुँदैन। समय भन्ने कुनै सोच नै छैन।

त्यहाँका जीवहरूलाई घण्टा, दिन, वर्ष वा युग के हुन् भन्ने केही थाहा छैन। तिनीहरू कहिल्यै जन्म–मृत्युको लयभित्र बाँचेका छैनन्। तिनको अस्तित्वमा समय भन्ने कुरै छैन।

अनि बापूजीले हामीलाई भन्नुभएको कुरा सम्झनुहोस्: जहाँ विसर्जन हुन्छ, त्यहाँ समय थाहा हुन्छ। जहाँ विसर्जन हुँदैन, त्यहाँ समय थाहा हुँदैन। यो कालातीत मल्टिभर्स त्यो नियमको दोस्रो भागको सधैं रहने उदाहरण हो।

सबैभन्दा सानो एकाइ एउटा युनिभर्स हो

त्यो संसारको बनावटमा सृष्टिको सबैभन्दा सानो एकाइ एउटा युनिभर्स हो। हाम्रो आफ्नै मल्टिभर्समा सृष्टिको सबैभन्दा सानो एकाइ एउटा ब्रह्माण्ड — हाम्रो सौरमण्डल — हो। त्यसभन्दा माथि महाब्रह्माण्ड — आकाशगंगा — छ। आकाशगंगाभन्दा माथि परम महाब्रह्माण्ड — युनिभर्स — छ। हाम्रो सृष्टिमा ब्रह्माण्ड सानो एकाइ हो, र युनिभर्स त्योभन्दा ठूलो तह हो।

तर त्यो कालातीत मल्टिभर्समा सबैभन्दा सानो एकाइ नै एउटा युनिभर्स हो। सृष्टिको सबैभन्दा सानो एकाइ पनि परम तत्त्वको एउटा युनिभर्सजत्रो हुन्छ। अनि त्यसपछि महा युनिभर्सहरू छन्, र महा–महा युनिभर्सहरू छन्। त्यहाँको एउटै मल्टिभर्स हाम्रो आफ्नै मल्टिभर्सभन्दा करिब दसदेखि बीस गुणा ठूलो छ। अनि एउटा मल्टिभर्सभन्दा पर, अझ महा मल्टिभर्स, महा–महा मल्टिभर्स, र त्योभन्दा पनि ठूला मल्टिभर्सहरू छन् — यति विशाल बनावटसम्म फैलिएका, जसलाई मनले समात्नै सक्दैन।

बिछोड नभएको संसार

त्यसपछि बापूजी एउटा धेरै मन छुने कुरातिर ध्यान खिच्नुहुन्छ — त्यो कुरा ब्रह्माण्डीय आकारको होइन, त्यो संसारको भित्री गुणको कुरा हो।

त्यहाँ तपाईं यहाँ भएजस्ता झगडा पाउनुहुन्न। त्यहाँ तपाईं यो पृथ्वीमा भएजस्तो श्रीमान् र श्रीमतीबीचको खटपट पाउनुहुन्न। त्यहाँ एउटै पुरुष — एउटै परम पुरुष ऊर्जा — र एउटै प्रकृति — एउटै परम स्त्री ऊर्जा — हुनुहुन्छ, जो सृजन भएको क्षणदेखि अहिलेसम्म सधैं सँगै हुनुहुन्छ।

पुरुषले आफ्नी प्यारी प्रकृतिलाई आफूभित्रैबाट, सोझै भित्रबाट प्रकट गर्नुहुन्छ। अनि त्यो संसारमा जताततै पुरुषले प्रकृतिलाई आफ्नो सामुन्ने राख्नुहुन्छ, उहाँलाई अगाडि राख्नुहुन्छ, र आफ्नै भित्री अभिव्यक्तिबाट उहाँलाई सम्मान गर्नुहुन्छ। प्रकृतिमार्फत मात्र पुरुषले त्यो संसारका सूक्ष्म गतिहरू चलाउनुहुन्छ। त्यहाँ न संघर्ष छ, न विवाद, न बिछोड।

हरेक क्षण बदलिने रूप

त्यो संसारका जीवहरू हाम्रो आफ्नै परमधामका जीवहरूजस्तो निराकार छैनन्। त्यो संसार आकारी संसार — सूक्ष्म रूपहरूको संसार — हो। तैपनि, हाम्रा मानव रूपहरू स्थिर भएजस्तो त्यहाँका रूपहरू स्थिर हुँदैनन्।

बापूजीले देख्नुभयो, ती जीवहरूका रूपहरू हरेक क्षण बदलिन्छन्। रूप र रङ लगातार बदलिइरहन्छन्। हरेक क्षण, हरेक सूक्ष्म पलमा, रूप र रङको नयाँ मेल देखा पर्छ। यहाँका हाम्रा रूपहरू दिनदिनै लगभग उस्तै रहन्छन्, तर त्यहाँका रूपहरू परम सुन्दरताको लगातार खेलमा हुन्छन्।

संगीत, सुगन्ध र रङको संसार

त्यहाँको वातावरण नै संगीतले भरिएको छ। त्यो संसारको परम वायुले नै आफूभित्र संगीत बोकेको छ। धुन सुन्न कुनै बाजा बजाउनु पर्दैन। संगीत वातावरणभित्र पहिल्यै छ।

अनि त्यो संगीत अनन्त किसिमको छ। हरेक आत्माले जुन संगीत सुन्न चाहन्छ, त्यही सुन्छ। दुई लाख, दुई लाख जीव एकै पटक परम वायुमा हिँडडुल गरिरहेका हुन सक्छन्, र हरेकले आफूले रोजेको फरक संगीत सुनिरहेको हुन सक्छ। एउटा पनि आवाज बाहिरबाट निकाल्नु पर्दैन — त्यो विविधता वायुभित्रै बस्छ।

सुगन्धको कुरा पनि यस्तै छ। आत्माले जुन सुगन्ध अनुभव गर्न चाहन्छ, त्यही सुगन्ध प्रकट हुन्छ र बग्छ। अनि रङ — बापूजी भन्नुहुन्छ, त्यो संसार रङहरूको संसार हो। जताततै रङका अनगिन्ती मेलहरू झिलिमिली चम्किन्छन्। स्थूल पदार्थले होइन, परम तत्त्वले बनेका सुन्दर सूक्ष्म बगैंचाहरू झिलिमिली शोभामा उठ्छन्। त्यहाँका बगैंचाहरू यो पृथ्वीका बगैंचाहरूजस्ता पटक्कै होइनन्। ती परम तत्त्वबाट बनेका आकृतिहरू हुन्, जुन आफ्नो मूल स्रोतको गुणले चम्किरहेका छन्।

न जन्म, न मृत्यु, न ८४ लाख योनि

त्यो संसारमा न जन्म छ, न मृत्यु। त्यहाँ ८४ लाख योनिको चक्र छैन — ८४ लाख प्रजातिको त्यो चक्र, जसबाट यो पृथ्वीमा आत्माहरू भएर जान्छन्। त्यहाँ त्यस्ता जन्महरू छैनन्। त्यहाँ मानव योनिहरू छैनन्। जीवनको व्यवस्था पूरै फरक छ। त्यो संसारका आत्माहरूको गुण पूरै फरक छ, र तिनीहरू पूरै फरक नियमहरूमा बाँच्छन्।

यो पृथ्वीका सबै कुरा — जन्म, मृत्यु, प्रजाति, योनि, झगडा, तत्त्व, क्षय — सबै कुरा त्यहाँ छैनन्। जे परम छ, त्यही मात्र छ। जे सधैं रहन्छ, त्यही मात्र छ। जे कालातीत छ, त्यही मात्र छ।

> **"जहाँ परम तत्त्व की दुनिया है, वहाँ समय नहीं होता।"**
>
> *"अर्थ: जहाँ परम तत्त्वको संसार छ, त्यहाँ समय हुँदैन।"*
>
> — बापूजी

साँचो अमरलोकको झलक

हाम्रै शास्त्रहरूले अमरलोक — अमर संसार — भन्ने शब्द प्रयोग गरेका छन्। हाम्रो ब्रह्माण्डको विष्णुपुरीलाई अमरलोक भनिएको छ। वैकुण्ठलाई अक्षय धाम — कहिल्यै क्षय नहुने धाम — भनिएको छ। तर बापूजी प्रकट गर्नुहुन्छ, हाम्रै ब्रह्माण्डभित्र प्रयोग हुने यी नामहरू अन्तिम होइनन्। ब्रह्माको आयु सकिँदा विष्णुपुरीको पनि विसर्जन हुन्छ। हाम्रो ब्रह्माण्डको परमधामको पनि विसर्जन हुन्छ। आकाशगंगाको महा परमधाम पनि अन्त्यमा महाशिवको तहमा विसर्जन हुन्छ।

साँचो अमरलोक — साँचो, अन्तिम, कहिल्यै नबदलिने अमर संसार — बापूजीले वर्णन गर्नुभएको यही कालातीत मल्टिभर्स हो। त्यहाँ सृजन भएदेखि कहिल्यै विसर्जन भएको छैन। त्यहाँ आत्मा समयको बन्धनमा पर्दैन। त्यहाँ मूल दिव्य अवस्थाको परम शान्ति छाएको छ।

आत्माले आफ्नो दृष्टि यही संसारतिर मोड्नुपर्छ। यही संसार हरेक चक्रभन्दा पर, हरेक गन्तीभन्दा पर, हरेक घडीभन्दा पर छ। आत्माको चाहनाको साँचो दिशा यही हो।

अध्याय

१०

सर्वशक्तिमान र घर फर्कने बाटो

कालातीत संसार छ भनेर जान्नु पहिलो पाइला हो।

अब बापूजी साधकको ध्यान बिस्तारै तर दृढतासाथ अन्तिम गन्तव्यतिर मोड्नुहुन्छ। कालातीत संसार छ भनेर जान्नु पहिलो पाइला हो। त्यस्तो संसारमा पुग्ने चाहना राख्नु दोस्रो पाइला हो। तर साँचो कुञ्जी यो बुझ्नुमा छ — सारा सृष्टिको सबैभन्दा टुप्पोमा को बस्नुहुन्छ, र आत्मा उहाँसँग कसरी जोडिन्छ।

बेहद ज्ञान पहिलो आवश्यकता हो

कुनै पनि कालातीत संसारसम्म यात्रा गर्न आत्मालाई ज्ञान चाहिन्छ। साधारण ज्ञान होइन, बेहद ज्ञान — असीमको पनि असीमको परम ज्ञान। यो ज्ञानबिना आत्मा माथि उठ्न सक्दैन।

बेहद ज्ञान भनेको के हो? यो सर्वशक्तिमानको ज्ञान हो। यो सृष्टि कति विशाल छ भन्ने ज्ञान हो। यो आफूलाई सधैं रहने आत्मा भनेर जान्ने ज्ञान हो; बेहद विश्वको — असीम संसारको — ज्ञान हो; बेहदको कलाको — असीम शक्तिको — ज्ञान हो; र बेहद की कला का ब्रह्माण्डको ज्ञान हो — असीम शक्तिका ती सृष्टिहरू, जहाँ सर्वशक्तिमान आफ्नो निराकारी रूपमा सबैभन्दा माथिल्लो परमधाममा बस्नुहुन्छ।

यो ज्ञान कुन क्रममा लिनुपर्छ, त्यो क्रम बापूजी हामीलाई दिनुहुन्छ। पहिले, आफूलाई जान्नुहोस्। तपाईँ शरीर हुनुहुन्न। तपाईँ आत्मा हुनुहुन्छ। शरीरलाई चलाउने आत्मा नै हो। आफ्नो जीवनका सबै कुराको मूल आत्मा नै हो। पहिले आफूलाई यही आत्म स्वरूपमा स्थिर गर्नुहोस्।

त्यसपछि, सर्वशक्तिमानलाई जान्नुहोस्। बेहद विश्वलाई जान्नुहोस्। सृष्टि साँच्चै कति विशाल छ, बुझ्नुहोस्। यो बेहद की कला का ब्रह्माण्डसम्म फैलिएको छ, र सबैभन्दा टुप्पोमा, सबैभन्दा माथिल्लो परमधाममा, सर्वशक्तिमान आफ्नो निराकारी रूपमा हुनुहुन्छ भनेर बुझ्नुहोस्।

सर्वशक्तिमान पर–पर–परबाजे हुनुहुन्छ

सर्वशक्तिमान को हुनुहुन्छ? बापूजी यो कुरा सबैभन्दा सरल शब्दमा राख्नुहुन्छ। उहाँ आत्माका पर–पर–परबाजे हुनुहुन्छ।

हामी बुझ्छौं, आत्माका एक पिता हुनुहुन्छ — परमात्मा, जो एउटा ब्रह्माण्डको तहमा शिव हुनुहुन्छ। शिवभन्दा माथि एउटा आकाशगंगा सिर्जना गर्नुहुने महाशिव हुनुहुन्छ। महाशिवभन्दा माथि एउटा युनिभर्स सिर्जना गर्नुहुने परम महाशिव हुनुहुन्छ। यी सबै परम सिर्जनहार हुनुहुन्छ; हरेकले आ–आफ्ना आत्माहरू उत्पन्न गर्नुहुन्छ र तिनको हेरचाह गर्नुहुन्छ।

तर यी सबैभन्दा पनि धेरै पर, सृष्टिको हरेक धाराको मूल स्रोतमा, सर्वशक्तिमान बस्नुहुन्छ। उहाँ आत्माका पिता हुनुहुन्न — उहाँ त पर–पर–परबाजे हुनुहुन्छ। सबैभन्दा ठूला सृष्टिहरू उहाँले नै सिर्जना गर्नुहुन्छ; बेहद की कला का ब्रह्माण्ड उहाँले नै सिर्जना गर्नुहुन्छ। उहाँबाटै महाशिवहरू, परम महाशिवहरू र तिनभन्दा परका सबै माथिल्ला सिर्जनहारहरू बगेर आउँछन्।

अनि — बापूजी जोड दिनुहुन्छ — यी सर्वशक्तिमान अद्वितीय हुनुहुन्छ। उहाँ एक मात्र हुनुहुन्छ। उहाँजस्तो दोस्रो कोही छैन। उहाँ सबै संसारमा भएको सबै शक्तिको परम स्रोत हुनुहुन्छ।

आत्म स्वरूप बनेर उहाँलाई सम्झनुहोस्

यस्तो सत्तासँग आत्मा कसरी जोडिन्छ? बापूजी एउटा सरल, उज्यालो निर्देशन दिनुहुन्छ।

> **"आत्म स्वरूप बनकर ऑलमाइटी अथॉरिटी को याद करो।"**
>
> *"अर्थ: आत्म स्वरूपमा स्थिर भएर सर्वशक्तिमानलाई सम्झनुहोस्।"*
>
> — बापूजी

यही यस अभ्यासको सार हो। आफू एउटा आत्मा हुँ — शुद्ध चेतन प्रकाशको एउटा बिन्दु — भन्ने होसमा बस्नुहोस्। अनि त्यो अवस्थामा, सबैभन्दा माथिल्लो परमधाममा बस्नुहुने सर्वशक्तिमानतिर आफ्नो ध्यान मोड्नुहोस्। यही साँचो योग — साँचो जोडाइ — हो।

यस्तो सम्झना स्थिर भएपछि शक्ति बग्न थाल्छ। आत्माले परम प्रकाश आफूभित्र तान्न थाल्छ। आत्मा फेरि एक पटक सतोप्रधान बन्न थाल्छ। बेहदको कला आत्मामा आउन थाल्छ। अनि बिस्तारै, धेरै बिस्तारै, आत्मा माथि उठ्न थाल्छ।

परम पितासँग शक्ति माग्नुहोस्

बापूजी साधकलाई सर्वशक्तिमानसँग नम्र भएर बिन्ती गर्न भन्नुहुन्छ। हृदयभित्रै उहाँसँग बोल्नुहोस्। उहाँसँग माग्नुहोस् — मेरो आत्मालाई शक्तिले भरिदिनुहोस्। मेरो आत्मालाई परम प्रकाशले भरिदिनुहोस्। मेरो आत्मालाई परम प्रकाशको बेहदको कलाले भरिदिनुहोस्।

मनको सबैभन्दा गहिरो ठाउँबाट गरिएको यस्तो बिन्ती सधैं सुनिन्छ। सर्वशक्तिमान दिव्य प्रकाशको परम सूर्यजस्तै हुनुहुन्छ। उहाँको प्रकाश सबैभन्दा सूक्ष्म र सबैभन्दा उच्च गुणको छ — स्थूल, सूक्ष्म, वा परम सूक्ष्मभन्दा पनि धेरै पर। उहाँ परम प्रकाशको सूर्य हुनुहुन्छ। उहाँले दिने तेज अरू कसैले दिन सक्दैन।

त्यसैले उहाँतिर फर्कनुहोस्। उहाँसँग सम्बन्ध बनाउनुहोस्। उहाँ तपाईंका पर–पर–परबाजे हुनुहुन्छ भनेर जान्नुहोस्। सृष्टिका धेरै पुस्ताहरू पार गर्दै तपाईं उहाँबाटै आउनुभएको हो भनेर जान्नुहोस्। अनि अब, अन्त्यमा, तपाईं फर्कँदै हुनुहुन्छ।

जान्नु, मान्नु, ध्यान गर्नु

बापूजीले दिनुभएका तीन पाइला एकदमै सरल छन्:

- १. उहाँलाई जान्नुहोस् — उसको जानो।
- २. उहाँलाई मनदेखि स्वीकार गर्नुहोस् — उसको मानो।
- ३. उहाँलाई सम्झनुहोस् — उसको याद करो।

जब यी तीनै कुरा कुनै आत्माको जीवनमा हुन्छन्, तब त्यो आत्माले आफैं बेहदको कला बटुल्न थाल्छ। आत्माको शक्ति बढ्न थाल्छ। अनि समयसँगै आत्मालाई माथि उठाएर उहाँकै सामुन्ने पुऱ्याइन्छ, जसलाई त्यसले आफ्नो सम्झनामा राखेको छ।

> **"जिसको याद करोगे, उसके पास चले जाओगे।"**
>
> *"अर्थ: तपाईं जसलाई सम्झनुहुन्छ — अन्त्यमा उहाँकहाँ नै पुग्नुहुनेछ।"*
>
> — बापूजी

अध्याय

११

जीवबाट शिवसम्म: आत्माको यात्रा

बापूजी हामीलाई सम्झाउनुहुन्छ, विश्वको परिवर्तन आत्माको परिवर्तनबाट सुरु हुन्छ।

मुख्य पुस्तकको यो अन्तिम अध्यायमा, अहिलेसम्म प्रकट भएका सबै कुरालाई हामी एकै ठाउँमा ल्याउँछौं, र एउटा आत्माको यात्रा कसरी अगाडि बढ्छ भनेर हेर्छौं — यो पृथ्वीमा जीवका रूपमा बाँधिएको अवस्थादेखि लिएर सर्वशक्तिमानको कालातीत संसारमा रहेको अन्तिम गन्तव्यसम्म।

जीवका रूपमा आत्मा

जब आत्माहरू सृष्टिका माथिल्ला तहहरूबाट खस्छन् र पाँच तत्त्वको संसारमा स्थूल शरीर लिन्छन् — वशमा राख्न नसकिएका इच्छाहरूले तल तानिएर — तब तिनीहरू त्यस्तो बन्छन्, जसलाई शास्त्रहरूले जीव भन्छन्। जीव शब्दले यस्तो आत्मा बुझाउँछ: आफूलाई बिर्सेको आत्मा, अज्ञानमा बाँचिरहेको आत्मा, लगभग पशुजस्तै व्यवहार गर्ने आत्मा — आफ्नो शरीर र आफ्ना प्रवृत्तिहरूले बाँधिएको आत्मा।

आजको साधारण मानिस यही अवस्थामा बाँचिरहेको छ। आत्माले आफू दिव्य प्रकाशको बिन्दु हुँ भन्ने कुरा बिर्सेको छ। शरीर गह्रौं भएको छ। बुद्धि जड भएको छ। मन धमिलो

भएको छ। अनि बाहिर निस्कने बाटो देख्न नसकेर आत्मा जन्म–मृत्युको चक्रमा भौंतारिरहेको छ।

पुरुषार्थ किन आवश्यक छ

यो बन्धनबाट निस्कने एउटै बाटो पुरुषार्थ — साँचो आध्यात्मिक प्रयास — हो। बापूजी साधकलाई बारम्बार भन्नुहुन्छ, यो बाटो आफैं–आफैं पार हुँदैन। आत्मा आफैं लागिपर्नुपर्छ। आत्माले ज्ञान लिनुपर्छ, त्यसलाई बुद्धिमा बलियोसँग समात्नुपर्छ, र आफ्नो सम्झनाको मुख सर्वशक्तिमानतिर फर्काउनुपर्छ।

जब यो पुरुषार्थ स्थिर र सच्चा हुन्छ, तब एउटा अचम्मको कुरा हुन थाल्छ। आत्मा पाइला–पाइला गर्दै लोकहरू पार गर्छ। भूलोकबाट आत्मा भुवर्लोकमा उठ्छ। भुवर्लोकबाट स्वर्गलोकमा। स्वर्गलोकबाट महर्लोक, जनलोक, तपलोक हुँदै। तपलोकबाट ब्रह्मापुरीमा। ब्रह्मापुरीबाट विष्णुपुरीमा। विष्णुपुरीबाट शिवपुरीमा। अनि अन्त्यमा आत्मा परमधाममा पुग्छ — शुद्ध दिव्य प्रकाशको निराकारी संसारमा।

निराकार बन्नु

परमधाममा आत्मा निराकार बन्छ। आत्मा शुद्ध आत्म चेतनाको अवस्थामा, परम प्रकाशको अवस्थामा पुग्छ। सबै कर्म झरेर जान्छन्। आत्मा आफ्नो कर्मातीत अवस्थामा रहन्छ — सृष्टिको कुनै पनि तहमा कर्म बन्धनको नियमभन्दा पर।

यो अवस्थाबारे बापूजी हामीलाई एउटा अचम्मको कुरा भन्नुहुन्छ। आत्मा शिव समान — शिवजस्तै — बन्छ। आत्मा आफ्नै अस्तित्वको शिव बनेको छ। आत्माले आफ्नो सिर्जनहारको निराकारी अवस्था अनुभव गरेको छ। अनि यो अवस्थाबाट, यदि आत्मामा पर्याप्त शक्ति छ भने, त्यो अझ अगाडि जान सक्छ — आकाशगंगाको केन्द्रबिन्दुसम्म, महाशिवको सामुन्ने। त्यहाँबाट युनिभर्सको केन्द्रसम्म, परम महाशिवकहाँ। त्यहाँबाट महा युनिभर्समा, महा–महा युनिभर्समा, र त्योभन्दा अगाडि मल्टिभर्सहरूमा।

"जीव से शिव बन गया।"

"अर्थ: आत्मा जीवबाट शिव बनेको छ।"

— बापूजी

बेहदको आत्माले मात्र पूरा यात्रा गर्न सक्छ

यहाँ बापूजी एउटा कुरा धेरै स्पष्ट पार्नुहुन्छ। हरेक आत्माले एकै प्रयासमा पूरा यात्रा गर्न सक्छ भन्ने होइन। बेहद की कला का परमधामसम्मको पूरा यात्रा बेहदको आत्माले — असीमको आत्माले, जसले असीमको कला बोकेको हुन्छ — मात्र गर्न सक्छ।

सीमित शक्ति भएको आत्मा आकाशगंगासम्म, वा युनिभर्ससम्म, वा सायद महा युनिभर्ससम्म पुग्न सक्छ। तर बेहदका आत्माहरू मात्र सर्वशक्तिमानको परमधामसम्म पुग्न सक्छन्। त्यसैले बापूजी बेहदका आत्माहरूसँग बारम्बार बोल्नुहुन्छ — ती आत्माहरूलाई बोलाउनुहुन्छ, जगाउनुहुन्छ, तयार पार्नुहुन्छ।

टाढाका आकाशगंगाहरूबाट, माथिल्ला युनिभर्सहरूबाट, महा–महा युनिभर्सहरूबाट यो पृथ्वीमा आएका आत्माहरू — पूरा बाटो फर्कन सक्ने आत्मा यिनै हुन्। जब यस्तो आत्माले बापूजीको बेहद ज्ञान सुन्छ, तब त्यसभित्र एउटा चिनारी जाग्छ। आत्माले आफू साँच्चै के हो भनेर सम्झन थाल्छ। आत्माले आफ्नो मूलको रेकर्ड बोक्न थाल्छ। बिस्तारै यो सबै कुरा आत्माको आफ्नै भित्री बुझाइमा स्पष्ट हुन्छ।

आत्माको परिवर्तन, विश्वको परिवर्तन

बापूजी हामीलाई सम्झाउनुहुन्छ, विश्वको परिवर्तन आत्माको परिवर्तनबाट सुरु हुन्छ। जागेको हरेक आत्माले वातावरणमा आफ्नो कम्पन थप्छ। आफूभित्र परम शान्ति धारण गर्ने हरेक आत्माले बाहिरतिर परम शान्ति फैलाउँछ। पर्याप्त आत्माहरूले यो कम्पन धारण गरेपछि पृथ्वीको वातावरण नै बदलिन थाल्छ। अनि वातावरण बदलिँदा युग बदलिन्छ। कलियुग हटेर जान्छ। सत्ययुग फर्कन्छ।

त्यसैले अहिलेको समय यति अनमोल छ। त्यसैले बापूजी बेहदका आत्माहरूलाई यति जरुरी ठानेर बोलाउनुहुन्छ। विश्व परिवर्तन नजिकै छ। पाँच तत्त्व आफैं बदलिन तयार हुँदै

छन्। मृत्युलोक केही समयका लागि अमर संसार बन्न तयार हुँदै छ। अनि बेहद ज्ञानमा जागेका आत्माहरू यो परिवर्तनको माध्यम बन्नेछन्।

❝

"विश्व परिवर्तन, आत्माओं की सोच से आता है।"

"अर्थ: विश्व परिवर्तन आत्माहरूको सोचबाट आउँछ।"

— बापूजी

अन्तिम कुरा

यसरी पूरा शिक्षा यहाँ एकै ठाउँमा जम्मा भएको छ। समय भ्रम हो — मृत्युलोकको एउटा विशेषता, सृजन र विसर्जन भइरहने हरेक लोकको एउटा विशेषता। तर एउटा कालातीत संसार छ — एउटा यस्तो मल्टिभर्स, जहाँ सृजन भएदेखि कहिल्यै विसर्जन भएको छैन, जहाँ समय गनिँदैन, जहाँ समय भनेको के हो भन्ने थाहासम्म छैन।

आत्मा यस्तो संसारमा पुग्न सक्छ। आत्मा कालातीत — समयभन्दा पर — बन्न सक्छ। तर यसका लागि आत्माले बेहद ज्ञानबाट, र असीम शक्तिको सबैभन्दा माथिल्लो परमधाममा बस्नुहुने सर्वशक्तिमानको गहिरो सम्झनाबाट, बेहदको कला बटुल्नुपर्छ।

त्यसैले, प्रिय साधक — आफूलाई जान्नुहोस्। तपाईं आत्मा हुनुहुन्छ भनेर जान्नुहोस्। सर्वशक्तिमानलाई जान्नुहोस्। बेहद विश्व कति विशाल छ, जान्नुहोस्। आफ्नो सम्झनालाई परम स्रोतसँग जोड्नुहोस्। परम शान्तिको कम्पन फैलाउनुहोस्। यो अनमोल मानव जन्म खेर नफाल्नुहोस्। परिवर्तनको समय आएको छ।

परम शान्ति।

बापूजीका अनमोल वचनहरू

यस पुस्तकका अध्यायहरूभरि बापूजीकै शब्दहरू बाटोमा कोमल बत्तीहरूजस्तै राखिएका छन्। यस खण्डमा यी अनमोल वचनहरूलाई एकै ठाउँमा जम्मा गरिएको छ, ताकि साधक बारम्बार यिनमा फर्कन सकोस्, यिनबारे मनन गर्न सकोस्, र यिनलाई आत्मामा अझ गहिरोसम्म पस्न दिन सकोस्।

हरेक अनमोल वचन पहिले हिन्दीमा — बापूजीकै मूल शब्दमा, देवनागरी लिपिमा — दिइएको छ, अनि त्यसपछि त्यसको नेपाली अर्थ दिइएको छ।

१. समय मानिसले बनाएको कुरा हो भन्नेबारे

"घड़ी तो मनुष्य ने बनायी है।"

"अर्थ: घडी त मानिसले बनाएको हो।"

— बापूजी

२. भ्रमको स्वभावबारे

"जो चीज़ एक तरह अवस्था नहीं है, परिवर्तनशील है, वो सब माया है।"

"अर्थ: जुन कुरा एउटै अवस्थामा रहँदैन, जुन कुरा बदलिइरहन्छ — ती सबै माया हुन्।"

— बापूजी

३. भ्रम चिनाउने नियमबारे

"जिसकी आयु है, जिसका सृजन और विसर्जन होता रहता है, वो सब भ्रम है।"

"अर्थ: जसको आयु हुन्छ, जसको सृजन र विसर्जन भइरहन्छ — ती सबै भ्रम हुन्।"

— बापूजी

४. आत्माहरू जन्म–मृत्युमा किन बाँधिन्छन् भन्नेबारे

"बुद्धि जड़ बनने के कारण आत्मा जन्म–मरण के चक्कर में आती है।"

"अर्थ: बुद्धि जड भएकाले आत्मा जन्म–मृत्युको चक्रमा आउँछ।"

— बापूजी

५. क्षयभन्दा परका संसारहरूबारे

"जहाँ परम तत्त्व की दुनिया होती है, वहाँ विनाश नहीं होता है।"

"अर्थ: जहाँ परम तत्त्वको संसार हुन्छ, त्यहाँ विनाश हुँदैन।"

— बापूजी

६. गनिने सबै चक्र किन भ्रम हुन् भन्नेबारे

"जिनकी गिनती होती है, वो सब इल्यूज़न है।"

"अर्थ: जे–जति गन्न सकिन्छ — ती सबै भ्रम हुन्।"

— बापूजी

७. आत्माको साँचो दिशाबारे

"बुद्धि को समझो — तुम्हें कालातीत जाना है।"

"अर्थ: बुद्धिलाई बुझाउनुहोस् — तपाईंले समयभन्दा पर जानु छ।"

— बापूजी

८. सामूहिक सोचको शक्तिबारे

"मनुष्य भी सोच से ही कलियुग लाता है, और परिवर्तन भी आत्माओं की सोच से आता है।"

"अर्थ: मानिसले आफ्नै सोचले कलियुग ल्याउँछ, र परिवर्तन पनि आत्माहरूको सोचबाट आउँछ।"

— बापूजी

९. मृत्युलोकमा समयबाट उम्कन नसकिने कुराबारे

"धरती पर समय को रोकना असंभव है।"

"अर्थ: पृथ्वीमा समय रोक्न असम्भव छ।"

— बापूजी

१०. साधकलाई बापूजीको आह्वान

"जागो, उठो, और समय को सफल बनाओ।"

"अर्थ: जाग्नुहोस्, उठ्नुहोस्, र आफ्नो समय सफल बनाउनुहोस्।"

— बापूजी

११. ज्ञान र शक्तिको क्रमबारे

"पहले बेहद का ज्ञान होगा, फिर आत्मा में बेहद की कला आएगी।"

"अर्थ: पहिले बेहद ज्ञान आउँछ, त्यसपछि बेहदको कला आत्मामा आउन थाल्छ।"

— बापूजी

१२. दिव्य दृष्टिमा देखिएको कालातीत मल्टिभर्सबारे

"जब से सृजन हुआ, तब से वहाँ कभी भी विसर्जन नहीं हुआ।"

"अर्थ: सृजन भएदेखि त्यहाँ कहिल्यै कुनै विसर्जन भएको छैन।"

— बापूजी

१३. कालातीत लोकको नियमबारे

"जहाँ परम तत्त्व की दुनिया है, वहाँ समय नहीं होता।"

"अर्थ: जहाँ परम तत्त्वको संसार छ, त्यहाँ समय हुँदैन।"

— बापूजी

१४. योगको अभ्यासबारे

"आत्म स्वरूप बनकर ऑलमाइटी अथॉरिटी को याद करो।"

"अर्थ: आत्म स्वरूपमा स्थिर भएर सर्वशक्तिमानलाई सम्झनुहोस्।"

— बापूजी

१५. सम्झनाको सधैंको नियमबारे

"जिसको याद करोगे, उसके पास चले जाओगे।"

"अर्थ: तपाईं जसलाई सम्झनुहुन्छ — अन्त्यमा उहाँकहाँ नै पुग्नुहुनेछ।"

— बापूजी

१६. आत्माको परिवर्तनबारे

"जीव से शिव बन गया।"

"अर्थ: आत्मा जीवबाट शिव बनेको छ।"

— बापूजी

१७. नयाँ संसार कसरी आउनेछ भन्नेबारे

"विश्व परिवर्तन, आत्माओं की सोच से आता है।"

"अर्थ: विश्व परिवर्तन आत्माहरूको सोचबाट आउँछ।"

— बापूजी

१८. आत्माको अन्तिम सम्भावनाबारे

"आत्मा सो परमात्मा।"

"अर्थ: आत्मा परमात्मा बन्न सक्छ।"

— बापूजी

यी अनमोल वचनहरू हृदयको नजिक राखियोस्। ध्यानका क्षणहरूमा यिनलाई फेरि, चुपचाप पढियोस्। हरेक वचनभित्र बेहद ज्ञानको एउटा बीउ छ — यस्तो बीउ, जसलाई ध्यान दिएर र सम्झनासहित हुर्काउँदा त्यो अनुभूतिको रूख बन्छ।

शब्दावली

तलको शब्दावलीमा यस पुस्तकभरि प्रयोग भएका मुख्य हिन्दी र संस्कृत शब्दहरू छन्। यी परिभाषाहरू बापूजीको पुस्तक Life in Multiverse मा तय गरिएको मानक आध्यात्मिक शब्दावलीबाट लिइएका हुन्। हरेक शब्दलाई छोटो र सरल व्याख्या दिइएको छ, ताकि कुनै पनि पाठकले — बापूजीका शिक्षाहरूमा पहिलो पटक आउने पाठकले पनि — विचारहरू स्पष्टसँग बुझ्न सकोस्।

१. **आकारी** (Akari)

सूक्ष्म रूप, स्थूल रूप होइन — ऊर्जाबाट बनेको रूप। जब कुनै आत्माले संकल्पबाट आफ्नो केही ऊर्जा गुमाउँछ, त्यसले परम तत्त्वको सूक्ष्म रूप लिन्छ।

२. **आत्मा** (Atma)

चेतन ऊर्जाको एउटा बिन्दु। यही साँचो आफू हो। हामी शरीर होइनौं, आत्मा हौं। आत्माको शुद्ध अवस्था दिव्य प्रकाशको रूप हो।

३. **अव्यक्त** (Avyakt)

सृष्टिको नदेखिने सूक्ष्म जगत र परम सूक्ष्म जगत।

४. **बेहद ज्ञान** (Behad Gyan)

सर्वशक्तिमान र उहाँको असीम, अनन्त सृष्टिको परम ज्ञान। यो अन्तिम ज्ञान हो — पहिले कुनै पनि शास्त्रमा नलेखिएको, मल्टिभर्सभन्दा परको सृष्टिको ज्ञान।

५. **बेहदका PM / बेहदका पिता** (Behad ka PM / Behad ka Baap)

परम पिता — सर्वशक्तिमान। उहाँ अनन्त सृष्टिको सबैभन्दा शक्तिशाली परम आत्मा, बेहदको संसार चलाउनुहुने, र सबै सृष्टिहरूको शक्तिको स्रोत हुनुहुन्छ। उहाँ अद्वितीय, एक मात्र हुनुहुन्छ।

६. **बेहदको आत्मा** (Behad ki Atma)

अनन्त शक्ति भएको आत्मा, जुन परम प्रकाश र परम महातत्त्वले बनेको हुन्छ। यिनै बेहदका आत्माहरू हुन्, जसले मृत्युलोकलाई बदल्ने काममा मुख्य भूमिका खेल्नेछन्।

७. **बेहदको संसार** (Behad ki Duniya)

सृष्टिको अनन्त, असीम संसार, जसको आकार र शक्ति नाप्न सकिँदैन। यो असीमको पनि असीम लोक हो।

८. **बेहद की कला का परमधाम** (Behad ki Kala ka Paramdham)

सृष्टिको सबैभन्दा माथिल्लो आयामको परमधाम, जसको शक्ति नाप्न नसकिने र अनन्त छ। यो सर्वशक्तिमानको धाम हो।

९. **भक्ति मार्ग** (Bhakti Marg)

भक्तिको बाटो। आत्मा आफ्नो इष्टदेवको अगाडि आफूलाई समर्पण गर्छ, र आफ्नो अन्तिम लक्ष्य पूरा नहुन्जेल त्यस देवताको महिमा लगातार गाइरहन्छ।

१०. **भावातीत** (Bhavatit)

भावना र आवेगहरूभन्दा पर।

११. **ब्रह्माण्ड** (Brahmand)

एउटा सौरमण्डल। हाम्रो आफ्नै ब्रह्माण्ड त्यो सौरमण्डल हो, जसमा पृथ्वी छ।

१२. **धारणा** (Dharana)

बेहद ज्ञान र योगको अन्तिम चरण। नियमित, लगनशील अभ्यासबाट आत्माले आफ्नो संस्कार बदल्छ, र आफ्नो साँचो दिव्यतालाई निराकार रूपको शुद्ध आत्म चेतनाका रूपमा अनुभव गर्छ।

१३. **गुणातीत / निर्गुण** (Gunatit / Nirgun)

प्रकृतिका तीन गुण (सत्त्व, रजो, तमो) भन्दा पर। यो आत्माको शुद्ध, आत्म चेतनामा रहने, निराकार अवस्था हो।

१४. **गुरु** (Guru)

आत्मालाई सही बाटो देखाउने आध्यात्मिक शिक्षक, जसले त्यसलाई अँध्यारोबाट उज्यालोतिर लैजान्छ।

१५. **ज्ञान मार्ग** (Gyan Marg)

ज्ञानको बाटो। आत्माले आफ्नो सिर्जनहारबारे ज्ञान पाउँछ, र परम गन्तव्यमा नपुगुन्जेल लगातार मनन गरिरहन्छ।

१६. **हदको आत्मा** (Had ki Atma)

कम शक्ति भएका साधारण आत्माहरू, जसको बनावट आकाश तत्त्व वा परम आकाशसम्म पुग्छ, र जसको केन्द्रमा परम प्रकाश हुँदैन।

१७. **अवतार** (Incarnation / Avatar)

कुनै परम आत्मा वा माथिल्लो आयामको आत्माको एउटा कोष, जसलाई पृथ्वीमा कुनै खास काम गर्न पठाइन्छ। यसमा रूपभन्दा कम ऊर्जा हुन्छ।

१८. **इष्टदेव** (Ishta Dev)

भक्तले जीवनभर पूजा गर्ने आफ्नो मनपर्ने वा रोजेको देवता।

१९. **ईश्वर** (Ishwar)

सृष्टिको मालिक वा धनी — निराकारी शिव।

२०. **जीव** (Jeev)

नियन्त्रण नभएका इच्छाहरूका कारण तल्लो सृष्टिमा स्थूल शरीरमा झरेको आत्मा। आफ्नो साँचो स्वभावबारेको अज्ञानले दिव्य आत्मालाई जीवजस्तै बाँच्न लगाउँछ।

२१. **जीवन मुक्ति** (Jeevan Mukti)

आफ्नो सिर्जनहारको पूरा ज्ञानसहित, कर्मका सबै हिसाबबाट मुक्ति। आत्मा आफ्नो सिर्जनहारको आनन्दमय अवस्थामा सधैंका लागि रहन्छ।

२२. **कालातीत** (Kaalateet)

समयभन्दा पर। यस्तो अवस्था, जहाँ समयको बन्धन छैन, समयको गन्ती छैन, समय नै छैन।

२३. **कला** (Kala)

आत्मा वा परम आत्माभित्रको शक्तिको आध्यात्मिक एकाइ। जसरी बिजुलीको शक्ति वाटमा नापिन्छ, त्यसरी नै सिर्जनहार वा आत्माको शक्ति कलामा नापिन्छ।

२४. **कारण शरीर** (Karan Sharir)

आत्माको कर्मको रेकर्ड राखिने भण्डार। मनलाई वशमा राख्न कारण शरीर सफा गर्नु आवश्यक छ।

२५. **कर्मातीत** (Karmatit)

सृष्टिको कुनै पनि तहमा, कर्मको कुनै पनि हिसाब वा बन्धनको नियमभन्दा पर।

२६. **लोक** (Loka)

ब्रह्माण्ड, आकाशगंगा वा युनिभर्सभित्रको सृष्टिको एउटा तह वा आयाम। हाम्रो ब्रह्माण्डमा: भूलोक (पृथ्वी), भुवर्लोक, स्वर्गलोक, महर्लोक, जनलोक, तपलोक, र यस्तै अरू।

२७. **महाब्रह्माण्ड** (Maha Brahmand)

एउटा आकाशगंगा। हाम्रो आफ्नै महाब्रह्माण्ड मिल्की वे हो।

२८. **महाशिव** (Maha Shiv)

एउटा आकाशगंगा (महाब्रह्माण्ड) को निराकारी सिर्जनहार। उहाँ आकाशगंगाको परमधाम — महा परमधाममा बस्नुहुन्छ।

२९. **मुक्ति** (Mukti)

यस ज्ञानमा मुक्ति भनेको त्यो अवस्था हो, जब आत्मा सृष्टिमा रहँदैन — त्यो आफ्नो सिर्जनहारमा विलीन हुन्छ।

३०. **निराकार** (Nirakar)

आत्माको आकार नभएको, निराकार अवस्था — दिव्य प्रकाशको साँचो दिव्य अवस्था। यो आत्माको सबैभन्दा माथिल्लो चरण हो।

३१. **परम महाब्रह्माण्ड** (Param Maha Brahmand)

एउटा युनिभर्स — त्यो ठूलो बनावट, जसभित्र आकाशगंगाहरू हुन्छन्।

३२. **परम महाशिव** (Param Maha Shiv)

एउटा युनिभर्स (परम महाब्रह्माण्ड) को निराकारी सिर्जनहार। उहाँ युनिभर्सको परमधाममा बस्नुहुन्छ।

३३. **परम महातत्त्व** (Param Maha Tattva)

परम प्रकाशको वरिपरि फैलिने दिव्य चमक, जसबाट परम तत्त्वहरू बन्छन्।

३४. **परम प्रकाश** (Param Prakash)

परम दिव्य प्रकाश। निराकार रूपमा रहेको आत्माको ऊर्जा, जुन कलामा नापिन्छ। यो शुद्ध आत्म चेतनाको अवस्था हो।

३५. **परम पुरुष** (Param Purush)

आकारी शिव, आकारी महाशिव वा आकारी परम महाशिव — कुनै पनि आयाममा निराकारी परम सिर्जनहारको पहिलो सृष्टि। उहाँ परम पुरुष ऊर्जा हुनुहुन्छ, जो सधैं आफ्नी सँगिनी शक्तिसँग रहनुहुन्छ।

३६. **परम शान्ति** (Param Shanti)

आत्मा पहिलो पटक सिर्जना हुँदाको मूल अवस्था, जब त्यो परम प्रकाशको शुद्ध, दिव्य, निराकार रूपमा हुन्छ। हरेक आत्मा यही अवस्थामा फर्कन खोज्छ।

३७. **परम तत्त्व** (Param Tattva)

जसरी न्युक्लियस परमाणुभन्दा सूक्ष्म हुन्छ, त्यसरी नै परम तत्त्व तत्त्वभन्दा सूक्ष्म हुन्छ। परम तत्त्वको ऊर्जा तत्त्वको ऊर्जाभन्दा धेरै बढी हुन्छ।

३८. **परमात्मा** (Paramatma)

आत्माहरूको सिर्जनहार। आफ्नो साँचो निराकार दिव्य प्रकाशको रूपमा, धेरै ठूलो शक्ति भएको आत्माले संकल्पबाट अरू आत्माहरू सिर्जना गर्न सक्छ। एउटा ब्रह्माण्ड सिर्जना गर्नुहुने शिवलाई परमात्मा भनिन्छ।

३९. **परमधाम** (Paramdham)

सौरमण्डलभित्र सृष्टिको सबैभन्दा माथिल्लो आयाम, जहाँ सिर्जनहार शिव बस्नुहुन्छ। यो ब्रह्माण्डभित्र निराकार दिव्य प्रकाशको सबैभन्दा माथिल्लो तह हो।

४०. **पीढी** (Peedi)

सिर्जनहारहरू वा परम आत्माहरूको पुस्ता। पहिलो पुस्ता (पीढी) को सिर्जनहार १०१ कलाको हुन्छ, दोस्रो २०१ कलाको, र यसरी नै माथि–माथि — २१ पीढी, १०१ पीढी, १००१ पीढी, ११००१ पीढीसम्म, र त्योभन्दा पनि माथि।

४१. **प्रलय** (Pralay)

कुनै सृष्टिको विसर्जन हुने प्रक्रिया।

४२. **पुराण** (Purana)

सृष्टिका कथाहरूमार्फत दिव्यताको पुरानो ज्ञान वर्णन गर्ने हिन्दू साहित्यको एउटा भाग।

४३. **पुरुषार्थ** (Purusharth)

आध्यात्मिक प्रयास — आत्माको विज्ञान बुझ्न गरिने आफूभित्रको खोज र ध्यान।

४४. **रूप** (Roop)

आत्माको क्लोन, जुन कुनै परम आत्माले संकल्पबाट आफ्नै ऊर्जाले बनाउँछ। यसले परम आत्माको मूल शक्ति घटाउँछ।

४५. **साकारी** (Sakari)

स्थूल रूप — आत्माको ऊर्जा अझ घट्दा त्यसले लिने पाँच स्थूल तत्त्वको शरीर।

४६. **सनातन धर्म** (Sanatan Dharm)

शाश्वत धर्म — यस ब्रह्माण्डको सृष्टिको सुरुदेखि नै रहेको एउटै धर्म, जसलाई आदि सनातन धर्म पनि भनिन्छ।

४७. **संकल्प** (Sankalp)

आत्मामा जन्मने विचार वा दृढ निश्चय। कला जति बढी, संकल्पको शक्ति त्यति नै बढी।

४८. **संस्कार** (Sanskar)

आत्माको चरित्र — त्यसको कारण शरीरमा रहेको रेकर्ड। आत्माको मनले त्यसको संस्कारअनुसार काम गर्छ।

४९. **सेवा** (Seva)

निःस्वार्थ सेवा। बेहद ज्ञानमा सेवाको सबैभन्दा ठूलो रूप भनेको आत्माहरूको भलाइका लागि यो परम ज्ञान बाँड्नु, र वातावरणमा परम शान्तिको कम्पन फैलाउनु हो।

५०. **शक्ति, महाशक्ति, परम महाशक्ति** (Shakti, Maha Shakti, Param Maha Shakti)

क्रमशः शिव, महाशिव र परम महाशिवका जोडी ऊर्जाहरू। शिवले पहिले आकारी शिव सिर्जना गर्नुहुन्छ, जसले त्यसपछि आफ्नी जोडी शक्ति सिर्जना गर्नुहुन्छ, र दुवै मिलेर सृष्टिलाई अगाडि बढाउनुहुन्छ।

५१. **शास्त्र** (Shastra)

आध्यात्मिक विषयहरूबारे छलफल गरिएको हिन्दू धर्मग्रन्थ।

५२. **शिव** (Shiv)

एउटा सौरमण्डल (ब्रह्माण्ड) को निराकारी सिर्जनहार। उहाँ सौरमण्डलको परमधाममा बस्नुहुन्छ।

५३. **स्पन्दन** (Spandan)

कम्पन — संकल्पबाट आउने असर। संकल्प कारण हो; स्पन्दन त्यो असर हो, जुन बाहिर वातावरणमा फैलिन्छ।

५४. **तत्त्व** (Tattva)

यो देखिने संसार पाँच तत्त्वले बनेको छ — पृथ्वी, जल, अग्नि, वायु र आकाश। आध्यात्मिक भाषामा भनिने तत्त्व विज्ञानले भन्ने तत्त्वभन्दा सूक्ष्म हुन्छ।

५५. **विकर्म** (Vikarma)

पाप — आत्माले गरेको गलत कर्म।

५६. **विसर्जन** (Visarjan)

विलीन हुनु। यहाँ यसले सृष्टिको अन्तिम चरणलाई जनाउँछ, जहाँ सबै कुरा फेरि मूल परम अवस्था (परम तत्त्व / परमधाम) तिर फर्कन्छ।

५७. **व्यक्त** (Vyakt)

पाँच स्थूल तत्त्वले बनेको देखिने संसार।

५८. **योग** (Yog)

सर्वशक्तिमानसँगको साँचो जोडाइ। बेहद ज्ञान पाएपछि जब आत्मा आफ्नो सिर्जनहारप्रतिको गहिरो प्रेममा डुब्छ र भौतिक संसार बिर्सन्छ, त्यो अवस्थालाई योग भनिन्छ। (टिप्पणी: बापूजी 'योग' शब्द प्रयोग गर्नुहुन्छ, 'योगा' होइन।)

५९. **युग** (Yuga)

पृथ्वीको समय–चक्रभित्रको एउटा कालखण्ड। चार युग — सत्ययुग, त्रेतायुग, द्वापरयुग, कलियुग — मिलेर एउटा चतुर्युग बन्छ, जुन अन्तिम महाकल्प प्रलयसम्म दोहोरिरहन्छ।

आगामी चलचित्र

PARAMSHANTI: ANTIM PARAM SATYA

परमशान्ति — अन्तिम परम सत्य

बापूजी दशरथभाई पटेलबारेको एक आध्यात्मिक चलचित्र

प्रस्तुतकर्ता: विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

आध्यात्मिक चलचित्र आउँदैछ

2026

Soon... THE WORLD WILL KNOW

बापूजी दशरथभाई पटेलको दिव्य जीवन, यात्रा र परम सत्यको अनुभूतिमा आधारित एउटा आगामी आध्यात्मिक जीवनी चलचित्र। यस चलचित्रले बापूजीको असाधारण बाटो पछ्याउँछ — मानवजातिको दुःखबारे ईश्वरलाई प्रश्न गर्ने एक युवा आत्मादेखि परम शान्तिको सबैभन्दा ठूलो आध्यात्मिक अनुभूतिसम्म — अन्तिम परम सत्य: अन्तिम, सबैभन्दा ठूलो सत्य।

COMING SOON....

हामीसँग जोडिनुहोस्

बापूजी र परमशान्ति परिवारसँग यो यात्रा जारी राख्नुहोस्। दैनिक लाइभ सत्र, निर्देशनसहित गराइने ध्यान र बापूजीका भिडियो शिक्षाहरू — निःशुल्क र सबैका लागि खुला।

इमेल

anant@paramshanti.org
ankur@paramshanti.org

वेबसाइट

www.paramshanti.org
www.paramshantiblogs.org

युट्युब च्यानल

youtube.com/@BapujiDashrathbhaiPatel
youtube.com/@maakadivyasandesh7661
youtube.com/@spiritualpodcastwithanant
youtube.com/@paramshantimeditation

फेसबुक

facebook.com/discoveryofnewworldcom
facebook.com/bapujidashrathbhaipatel

इन्स्टाग्राम

instagram.com/bapujidashrathbhaipatel
instagram.com/spiritualpodcastwithanant
instagram.com/paramshanti.motivation

X (ट्विटर)

x.com/bapujiofficial
x.com/sakshipatel85
x.com/anant982511

व्हाट्सएप च्यानल

व्हाट्सएप च्यानल १
व्हाट्सएप च्यानल २

सबै प्रमुख प्लेटफर्ममा उपलब्ध

यो पुस्तक र बापूजी दशरथभाई पटेलका अरू शीर्षकहरू सबै प्रमुख अनलाइन इ–बुक प्लेटफर्म र पुस्तक पसलमा उपलब्ध छन्।

पूरा पुस्तकालय र निःशुल्क डाउनलोडका लागि www.paramshantiblogs.org हेर्नुहोस्।

गुगल प्ले स्टोरमा चाँडै आउँदै

हाम्रा परमशान्ति एपहरू चाँडै गुगल प्ले स्टोरमा उपलब्ध हुनेछन्। पर्खनुहोस्।

ठेगाना

Vishwa Parivartak Ishwariya Vidhyalay
c/o Paramshanti Bhawan, Chenpur
Near Chenpur Bus Stand, New Ranip Road
Ahmedabad, Gujarat – 382470, India

"ज्ञान दान महा दान"

(ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो)

विश्व परिवर्तक ईश्वरीय विद्यालय

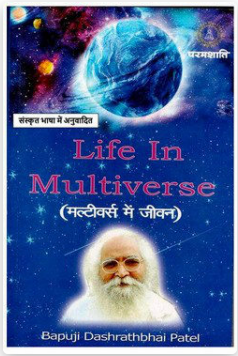
www.paramshanti.org

परम शान्ति

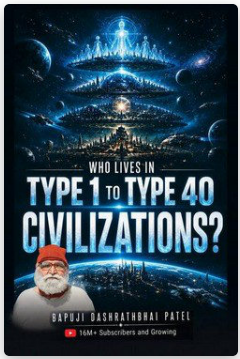
परमशान्ति पुस्तक पुस्तकालय

बापूजी दशरथभाई पटेलका अरू पुस्तकहरू

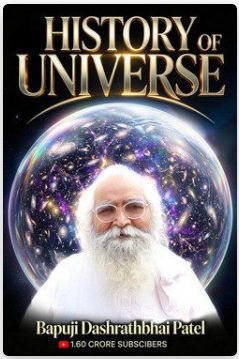
तलका पुस्तकहरू बापूजी दशरथभाई पटेलका दिव्य शिक्षाहरू र बेहद ज्ञानमा आधारित बढ्दै गइरहेको एक आध्यात्मिक ज्ञान शृंखलाको भाग हुन्। हरेक इ–बुक निःशुल्क उपलब्ध छ। Google Play Books, Amazon Kindle र प्रमुख विश्वव्यापी डिजिटल प्लेटफर्ममा उपलब्ध।

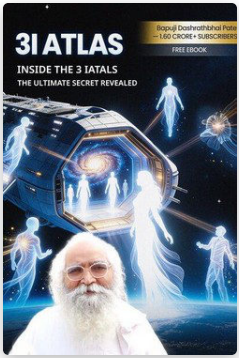
Life in Multiverse

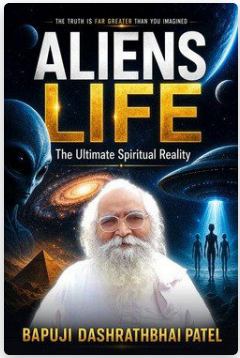
Type 1 to Type 40 Civilizations

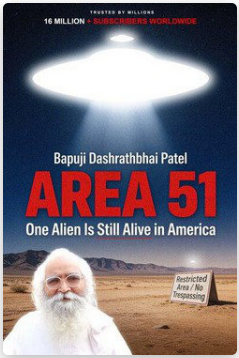
History of Universe

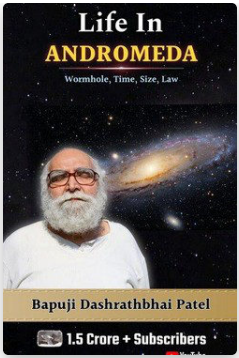
3i Atlas

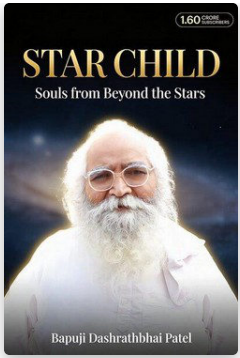
Aliens Life

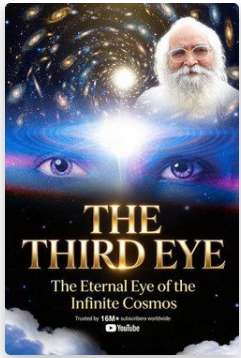
Area 51

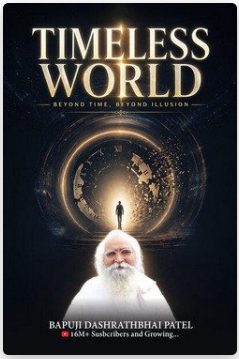
Life in Andromeda

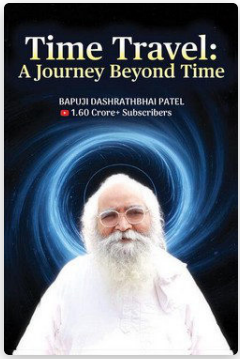
Star Child

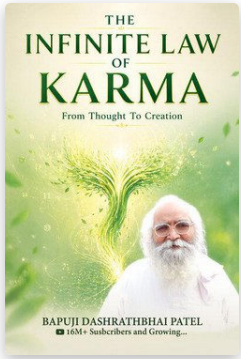
The Third Eye

Timeless World

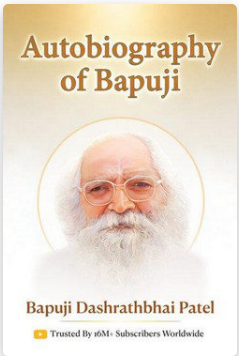

Time Travel

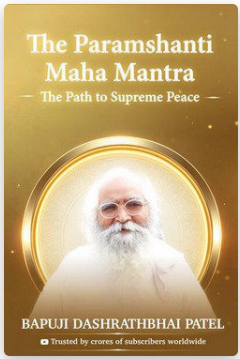

The Infinite Law of Karma

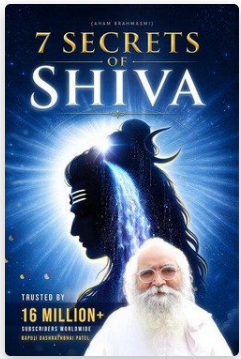
शृंखलाका थप पुस्तकहरू

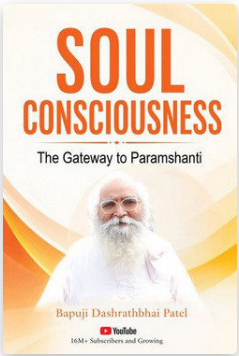
Autobiography of Bapuji

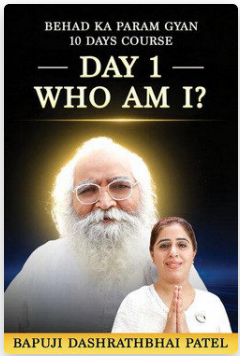
Paramshanti Maha Mantra

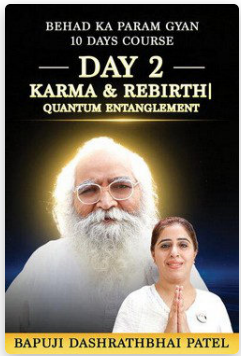
7 Secrets of Shiva

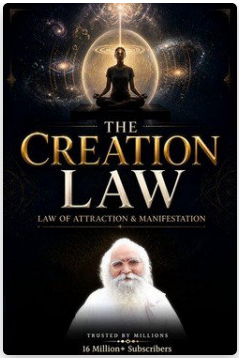
Soul Consciousness

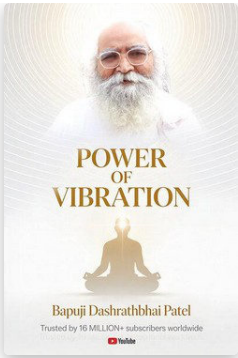
Day 1 — Who Am I?

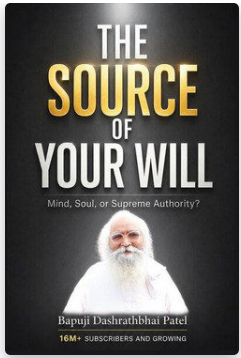
Day 2 — Karma & Rebirth

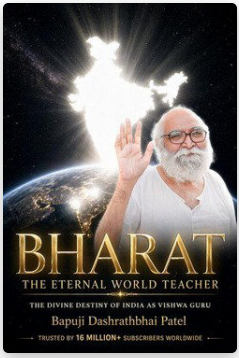
The Creation Law

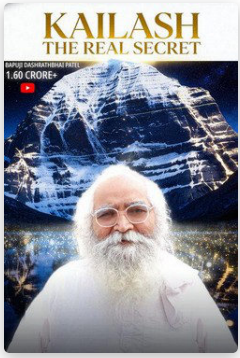
Power of Vibration

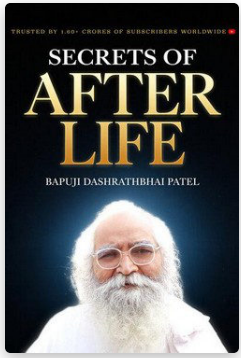
The Source of Your Will

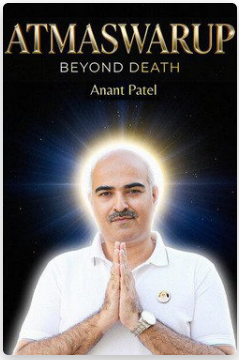
Bharat: World Teacher

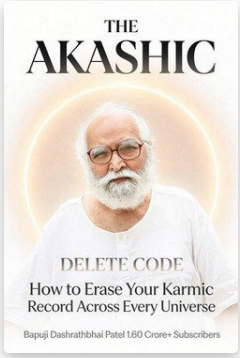
Kailash: The Real Secret

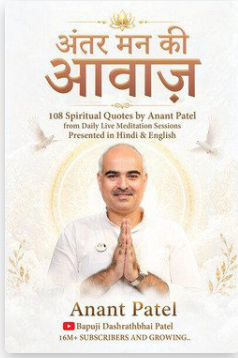
Secrets of After Life

Atmaswarup: Beyond Death

The Akashic Delete Code

Antar Man Ki Awaaz

परमशान्ति पुस्तक शृंखला

आफ्नो आध्यात्मिक यात्रा जारी राख्नुहोस्

1. The Infinite Law of Karma: From Thought to Creation
2. Who Lives in Type 1 to Type 40 Civilizations?
3. Life in the Multiverse
4. Soul Consciousness
5. 7 Secrets of Shiva
6. Timeless World
7. The Paramshanti Maha Mantra
8. Life After Death
9. Aura
10. Quantum Entanglement
11. Atmaswarup: Beyond Death
12. Soul Healing
13. Life in Andromeda
14. Inside the 3i Atlas
15. AI Stealing Soul Power
16. Power of Vibration
17. Inside the Sun Secrets
18. Area 51
19. History of the Universe
20. Decoding DNA: The Soul's Blueprint Beyond Biology
21. Self-Realization vs God's Realization
22. The Third Eye: Soul Supreme Cosmic Vision
23. Mantra Siddhi
24. Kundalini Jagran
25. Brahm Gyan
26. Superhuman Powers
27. Anant Koti Brahmandon Ka Mahakal Pralay
28. Supreme Knowledge of the Infinite
29. Death Is No More
30. Star Child

31. Time Travel
32. Today's Mahabharata
33. The Akashic Delete Code
34. Unmasking Superhuman Powers
35. Kailash: The Real Secret
36. The Ultimate Vibration
37. The Biggest Secret of Afterlife
38. Bharat: The Eternal World Teacher
39. Three Bodies: Physical, Subtle, Causal
40. The Source of Your Will: Free Will vs God's Will
41. Timeless World: Beyond Time, Beyond Illusion
42. Autobiography of Bapuji (English & Hindi)
43. Forgiveness: The Final Freedom
44. Behad Gyan Ke Moti — 108 Quotes by Bapuji
45. Antar Man Ki Awaaz — 108 Quotes by Anant Patel
46. Antar Man Ka Prakash — 108 Quotes by Sakshi Patel
47. Mahavatar Babaji and the Hidden Spiritual Army
48. Soul Consciousness: The Gateway to Paramshanti
49. Behad Gyan — Day 1: Who Am I?
50. Behad Gyan — Day 2: Karma & Rebirth
51. Behad Gyan — Day 3: Time and Dimensions
52. Behad Gyan — Day 4: Creation of Earth
53. Behad Gyan — Day 5: Galaxy Creation
54. Behad Gyan — Day 6: Universe and Multiverse
55. Behad Gyan — Day 7: Creation of Multiverse
56. Behad Gyan — Day 8: The Infinite Cosmic System
57. Behad Gyan — Day 9: Who is the Almighty Authority
58. Behad Gyan — Day 10: Soul Journey
59. The Creation Law: Law of Attraction & Manifestation
60. Aliens Life: The Ultimate Spiritual Reality
61. The Real Truth of Afterlife: Life After Death
62. Shiva & Black Hole: Mahadev and Black Hole Mystery

...र अरू धेरै, नियमित रूपमा नयाँ शीर्षक प्रकाशित हुँदै।

"ज्ञान दान महा दान"

ज्ञान बाँड्नु नै सबैभन्दा ठूलो दान हो

— बापूजी दशरथभाई पटेल

तपाईँलाई बाँध्ने कुरा समय होइन...
तपाईँको विश्वासले बाँध्छ।
जन्म र मृत्युभन्दा पर,
चक्र र भ्रमभन्दा पर,
समयले नछोएको एउटा संसार छ।
यो पुस्तकले एउटा बाटो प्रकट गर्छ —
समयभन्दा माथि उठ्ने
र शाश्वत स्रोतमा फर्कने।
भ्रमबाट सत्यतर्फ
समयबाट कालातीततर्फ
आत्माबाट परमात्मातर्फ
Bapuji Dashrathbhai Patel
२ करोड+ सब्स्क्राइबर, बढ्दै...
www.paramshanti.org
www.paramshantiblogs.org
भारतको नम्बर १ आध्यात्मिक च्यानल